Додаток 1
до Освітньої програми
наказ Славутської гімназії №5
від 31.08.26 №141

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень учнів 5 –9 класів з математики

на основі Державного стандарту базової середньої освіти (Додаток 8) та вимог Наказів МОН України № 722 і № 1427
(ВЕРСІЯ З ІНТЕГРОВАНИМИ ТЕМАТИЧНИМИ КЕЙСАМИ)

І. Нормативно-методологічне обґрунтування та подолання колізії оцінювання

Дані Орієнтовні критерії розроблені на виконання вимог пункту 8 розділу 6 Наказу МОН України № 722 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 1001 від 29.06.2026), який покладає на заклади загальної середньої освіти обов'язок самостійно розробляти критерії оцінювання на основі загальних державних вимог. Документ повністю адаптовано до специфіки математичної освітньої галузі (МАО) відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти та з урахуванням нових Рекомендацій щодо оцінювання, затверджених Наказом МОН України № 1427 від 14.08.2026 року.

Ключовий методичний виклик (колізія) та його нормативне вирішення

Тривалий час у шкільній практиці існувала гостра методична колізія. Вона полягала в суперечності між вимогами Методичних рекомендацій колишнього Наказу МОН № 1093 (2024 р.), що зобов'язував вчителів здійснювати та фіксувати обов'язкове оцінювання за окремими «групами результатів» (ГР 1, ГР 2, ГР 3) безпосередньо в класному журналі (із виставленням індексів, заповненням окремих стовпчиків чи дублюванням оцінок), та концепцією Наказу МОН № 722 (2026 р.), який запровадив єдину систему оцінювання за 5 наскрізними показниками діяльності, де термін «групи результатів» на рівні загальних критеріїв був відсутній.

Вступ у дію Наказу МОН № 1427 від 14 серпня 2026 року повністю розв'язав цю нормативно-методологічну колізію на користь академічної свободи вчителя. Новим Наказом № 1427:

Офіційно скасовано Наказ № 1093 від 02.08.2024 р. — Усі його норми повністю втратили чинність, звільнивши школу від застарілих формальних вимог.

Спрощено ведення класного журналу — Накопичення та обов'язкове фіксування в журналі оцінок за кожною групою результатів, виставлення індексів (ГР 1, ГР 2, ГР 3) біля поточних оцінок чи створення окремих стовпців для кожної ГР більше НЕ Є ОБОВ'ЯЗКОВИМИ. Будь-який такий функціонал в електронних журналах може використовуватися вчителем виключно добровільно — як зручний інструмент внутрішнього аналізу.

Забезпечено єдину критеріальну оптику — Оцінювання відтепер спирається виключно на Систему та загальні критерії оцінювання Наказу МОН № 722. Очікувані результати Державного стандарту інтегруються безпосередньо в його 5 наскрізних показників.

Методологічне рішення та інтеграція з календарно-тематичним плануванням (КТП)

Замість штучного дроблення оцінювання на паралельні таблиці, усі обов'язкові державні результати навчання з математики (Додаток 8 Державного стандарту) інтегруються безпосередньо в п'ять наскрізних показників навчально-пізнавальної діяльності учнів,
визначених Наказом № 722. Це рішення дає вчителеві легітимну можливість оцінювати досягнення в межах власної навчальної програми, об'єднаної з календарно-тематичним плануванням (КТП), де прописано теми та розділи. Такий підхід повністю усуває термінологічну плутанину, відповідає науково-методичним рекомендаціям кандидатки педагогічних наук М. Барни та ліквідує зайве паперове навантаження на вчителя.

Оцінювання математичної діяльності за Наказом № 722 здійснюється за такими показниками:

1. Когнітивні процеси — характеризують роботу з математичною інформацією: від сприйняття, розпізнавання математичних об'єктів (чисел, геометричних фігур) до складного логічного аналізу умов задач, математичного моделювання реальних ситуацій та обґрунтування вибору способів розв'язання.
2. Навчальна діяльність — відображає здатність учня виконувати практичні математичні дії: обчислення (усні й письмові), тотожні перетворення виразів, розв'язування рівнянь, побудова геометричних фігур, вимірювання та обробка даних.
3. Рівень самостійності — визначає ступінь автономності учня під час виконання завдань: від потреби в покроковому керівництві, зразках і постійній допомозі вчителя до повної самостійності, здатності до самоконтролю та виправлення власних помилок.
4. Комунікація та взаємодія — описує уміння учня усно чи письмово презентувати хід математичних міркувань, логічно аргументувати вибір формули чи методу, використовувати математичну термінологію та символіку, взаємодіяти під час групової роботи.
5. Частота вияву вмінь — характеризує стабільність навчальних досягнень: від випадкового, несистематичного успіху до стабільного, автоматизованого та безпомилкового застосування вмінь у будь-яких, зокрема нових і нестандартних, ситуаціях.

ІІ. Універсальна «перевернута» критеріальна матриця з математики (5–9 класи)

Нижче наведено інтегровану критеріальну матрицю в інноваційному «перевернутому»
форматі. Вона забезпечує єдиний підхід до визначення балів від 1 до 12 під час поточного,
тематичного та підсумкового оцінювання з математики, фокусуючи увагу вчителя на якісних характеристиках навчально-пізнавальної діяльності дитини.

Показники оцінювання (Наказ МОН № 722)	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
1. Когнітивні процеси (мислення, розуміння, опрацювання інформації)	Сприймає математичну інформацію за допомогою вчителя. Здатний розрізнити найпростіші об'єкти (цифри, базові фігури) у знайомому контексті.	Відтворює базові означення, правила та формули. Розуміє зміст простих запитань учителя. Розпізнає математичні поняття за допомогою підказок.	Самостійно аналізує умови математичних задач. Розуміє логічні зв'язки між математичним и величинами. Здатний порівнювати й класифікувати об'єкти.	Здійснює глибокий логічний аналіз умов. Самостійно розробляє стратегію розв'язання, вибирає раціональні способи обчислень. Робить узагальнення.
2. Навчальна діяльність (виконання дій та розв'язання задач)	Виконує за зразком та допомогою вчителя лише фрагменти найпростіших обчислювальн их дій або креслень.	Виконує математичні дії за готовим алгоритмом або безпосереднім зразком (обчислення в одну-дві дії, побудова простих фігур за лінійкою).	Самостійно виконує математичні операції (обчислення, розв'язання стандартних рівнянь та задач на 2-3 дії). Правильно будує та вимірює геометричні об'єкти.	Застосовує математичні методи в нових, нестандартних та життєвих ситуаціях. Будує математичні моделі реальних процесів, розв'язує комбіновані задачі.
3. Рівень самостійності (потреба в допомозі та самоорганізація)	Діє лише за постійним покроковим керівництвом педагога. Самостійно виконати будь-яку дію не може.	Виконує завдання з постійною опорою на навчальні пам'ятки, таблиці формул чи підказки вчителя/однокласників.	Самостійно виконує типові математичні завдання. У разі труднощів здатний знайти потрібну інформацію в підручнику чи словнику.	Працює абсолютно автономно й цілеспрямовано. Здійснює самоконтроль, самостійно виявляє, аналізує та виправляє власні помилки.
4. Комунікація та взаємодія (аргументація та представлення рішень)	Повторює прості математичні формулювання за вчителем. Взаємодія під час групової роботи пасивна.	Намагається пояснити свої дії та вибір формули, але висловлюється несистематично, часто плутає математичні терміни.	Логічно й послідовно пояснює хід розв'язання задачі. Правильно використовує математичну мову, символіку та термінологію.	Переконливо й всебічно аргументує вибір методу розв'язання. Будує складні логічні ланцюжки міркувань. Ефективно моделює та лідирує у груповій роботі.
5. Частота вияву вмінь (стабільність та впевненість	Правильні дії є випадковими й нестабільним и. Розуміння швидко	Правильно виконує математичні операції переважно в однотипних	Демонструє стабільні й правильні обчислювальні та геометричні навички в	Математичні навички є стійкими, автоматизованими та системними. Безпомилково діє

навичок)	втрачається без підтримки.	тренувальних вправах безпосередньо після вивчення теми.	більшості навчальних ситуацій та самостійних робіт.	у стресових чи нестандартних умовах.

III. Тематичний адаптер

Вчитель інтегрує критерії безпосередньо у свою навчальну програму та календарно-тематичне планування (КТП). Для того, щоб вчитель не створював окремі критеріальні таблиці для кожної теми, пропонується проста і зручна двокрокова процедура адаптації універсальної матриці до будь-якої конкретної теми:

Крок 1. Визначення змістового наповнення теми: Перед початком вивчення розділу (наприклад, «Відсотки» або «Звичайні дроби») вчитель виділяє з програми ключові теоретичні поняття (для когнітивного показника) та практичні вміння (для діяльнісного показника).

Крок 2. Формулювання оцінювального судження та надання зворотного зв'язку: За допомогою універсальної матриці вчитель швидко оцінює рівень самостійності дитини та стабільність її навички. Це дозволяє виставити обґрунтований підсумковий бал без механічного вирахування кількості помилок, забезпечуючи індивідуальну підтримку та корекцію навчання.

Практичні кейси-зразки конкретизації критеріїв

Щоб продемонструвати практичну дієвість пропонованої моделі та полегшити щоденну роботу вчителя, нижче наведено три центральні кейси конкретизації показників для наскрізних розділів математики у 5–6 класах:

Кейс 1. Тема «Дробові числа (звичайні та десяткові дроби та дії з ними)»

Показники оцінювання (Наказ МОН № 722)	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
1.Когнітивні процеси (мислення, розуміння дробів)	За допомогою вчителя чи малюнка розрізняє поняття «ціле» та «частина». Може вказати чисельник та знаменник за готовим зразком.	Розуміє сутність звичайного та десяткового дробу. Може порівняти прості дроби з однаковими знаменниками. Відтворює правила додавання/віднімання.	Самостійно порівнює дроби з різними знаменниками. Розуміє логіку переведення мішаного числа в неправильний дріб та десяткового у звичайний.	Аналізує складні математичні відношення. Самостійно обґрунтовує властивості дробів, виявляє логічні зв'язки у комбінованих виразах із різними видами дробів.

2. Навчальна діяльність (виконання дій з дробами)	Виконує найпростіші дії (наприклад, зафарбовує частину фігури відповідно до дробу) за покроковою інструкцією вчителя.	Додає й віднімає дроби з однаковими знаменниками за формулою. Записує десяткові дроби під диктовку в межах розрядів.	Самостійно виконує всі чотири арифметичні дії з дробами (звичайними, мішаними, десятковими). Розв'язує стандартні задачі на знаходження дробу від числа.	Розв'язує складні текстові задачі на рух, спільну роботу, що містять дробові дані. Застосовує знання про дроби у життєвих задачах (бюджет, рецепти, виміри).
3. Рівень самостійності (автономність роботи)	Здатний записати дріб лише під диктовку вчителя з постійними підказками та супроводом.	Виконує арифметичні дії з дробами, постійно звіряючись зі схемами-пам'ятками, правилами у підручнику або зразком на дошці.	Самостійно розв'язує типові вправи на дроби. Здатний самостійно знайти помилку в обчисленнях при звірці з відповідями у підручнику.	Працює повністю самостійно. Здатний самостійно розібратися зі складним алгоритмом дій (наприклад, багатоповерхові дроби), проводить повний самоконтроль.
4. Комунікація та взаємодія (пояснення дій з дробами)	Слідом за вчителем повторює назви компонентів дробу. У спільній роботі не бере активної участі.	Намагається усно пояснити, чому чисельник збільшився, але припускається термінологічних помилок (наприклад, плутає чисельник і знаменник).	Логічно та грамотно пояснює правила зведення дробів до спільного знаменника, коментує кожен крок ланцюжка обчислень із використання м термінології.	Чітко й логічно аргументує вибір найкоротшого способу обчислень. Може пояснити тему «Дроби» іншому учневі, успішно організовує роботу в парі/групі.
5. Частота вияву вмінь (стабільність навичок)	Правильні відповіді при роботі з дробами є поодинокими й випадковими, навичка не сформована.	Правильно обчислює вирази з дробами безпосередньо на уроці під час тренування, але припускається багатьох помилок у самостійних роботах.	Показує стабільні й міцні навички роботи з дробами в більшості письмових робіт, тестів та домашніх завдань.	Навички роботи з будь-якими видами дробів є досконалими й автоматизованими. Помилки практично відсутні за будь-яких умов.

Кейс 2. Тема «Рівняння. Розв'язування текстових задач за допомогою рівнянь»

Показники оцінювання (Наказ МОН № 722)	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
1. Когнітивні процеси (мислення, розуміння рівнянь)	Розпізнає рівняння серед інших математичних виразів (числових рівностей, нерівностей) за допомогою вчителя. Називає компоненти дій додавання/віднімання.	Розуміє, що таке рівняння та корінь рівняння. Відтворює правила знаходження невідомих компонентів арифметичних дій. Розрізняє прості та складні рівняння за допомогою підказок.	Самостійно аналізує структуру складного рівняння (де невідоме є частиною виразу). Розуміє логіку тимчасової заміни невідомого компонента єдиною змінною. Здатний скласти просте рівняння за текстовою умовою.	Здійснює глибокий логічний аналіз умов текстових задач, самостійно будує математичну модель у вигляді рівняння. Аналізує складні рівняння з кількома діями та обґрунтовує кожен крок перетворення.
2. Навчальна діяльність (розв'язування та моделювання)	Виконує за зразком та допомогою вчителя окремі кроки для знаходження невідомого (наприклад, підставляє готове число для перевірки).	Розв'язує прості рівняння на одну арифметичну дію на основі правил знаходження невідомого компонента. Робить числову перевірку за готовим зразком.	Самостійно розв'язує складні рівняння на 2-3 дії. Самостійно розв'язує текстові задачі середнього рівня складності (наприклад, на різницеве порівняння) за допомогою складання рівнянь.	Розв'язує нестандартні рівняння з дужками, що потребують попереднього спрощення виразів. Самостійно розв'язує складні та комбіновані текстові задачі (на рух, спільну роботу, вартість) методом складання рівнянь.
3. Рівень самостійності (потреба в допомозі)	Діє лише за постійним покроковим керівництвом вчителя. Самостійно виконати будь-яку дію з рівнянням не може.	Розв'язує рівняння, постійно звіряючись з алгоритмом-пам'яткою чи таблицею правил знаходження невідомих компонентів дій.	Самостійно розв'язує типові рівняння та текстові задачі. У разі виявлення помилки під час перевірки здатний самостійно знайти її та виправити.	Працює абсолютно автономно й цілеспрямовано. Самостійно укладає та перевіряє математичну модель задачі, здійснює глибокий самоконтроль.

4. Комунікація та взаємодія (аргументація та представлення)	Повторює прості математичні висловлювання за вчителем. Взаємодія під час групової роботи пасивна.	Намагається пояснити хід розв'язування рівняння за правилом знаходження невідомого компонента, але припускається термінологічних неточностей.	Логічно й послідовно коментує розв'язання складного рівняння, будуючи ланцюжок міркувань з правильним використанням математичної термінології.	Переконливо й логічно аргументує вибір змінної та побудову рівняння до задачі. Будує розгорнуте математичне обґрунтування рішень, успішно пояснює тему іншим.
5. Частота вияву вмінь (стабільність навичок)	Навички знаходження невідомого компонента є випадковими й нестабільними, розуміння швидко втрачається.	Правильно розв'язує прості рівняння безпосередньо під час тренувальних вправ на уроці, але робить помилки у самостійних та домашніх роботах.	Демонструє стабільні й міцні навички розв'язування складних рівнянь та текстових задач у більшості навчальних та діагностичних робіт.	Навички розв'язування рівнянь будь-якої складності та моделювання текстових задач є стійкими, автоматизованими та системними.

Кейс 3. Тема «Геометричні фігури та їх величини»

Показники оцінювання (Наказ МОН № 722)	**1–3 бали**	**4–6 балів**	**7–9 балів**	**10–12 балів**
Когнітивні процеси (розуміння фігур та властивостей)	Розпізнає найпростіші геометричні фігури (точку, промінь, відрізок, кут, трикутник) за допомогою вчителя або за готовим малюнком.	Розрізняє види кутів (гострий, прямий, тупий) та види трикутників за їхніми кутами у типових випадках. Знає базові формули периметра й площі прямокутника.	Самостійно аналізує властивості геометричних фігур, розрізняє плоскі та просторові об'єкти. Розуміє співвідношення між геометричними величинами (міліметр, сантиметр, метр).	Здійснює глибокий логічний аналіз геометричних залежностей (наприклад, зміна площі/об'єму при зміні лінійних вимірів фігури). Робить узагальнення, обґрунтовує геометричні твердження.

2. Навчальна діяльність (вимірювання, креслення, розрахунки)	Виконує за зразком та допомогою вчителя лише окремі найпростіші дії (наприклад, проводить лінію за лінійкою, знаходить вершину кута).	Вимірює відрізки та будує кути заданої градусної міри за допомогою транспортира за готовим алгоритмом. Обчислює периметр чи площу прямокутника в одну дію.	Самостійно будує трикутники, розгортки прямокутного паралелепіпеда чи куба за заданими розмірами. Розв'язує задачі на знаходження площі, периметра й об'єму на 2–3 дії.	Розв'язує складні практико-орієнтовані геометричні задачі (наприклад, розрахунок площі для ремонту, об'єму резервуарів). Застосовує геометричні методи у нових, нестандартних ситуаціях.
3. Рівень самостійності (потреба в допомозі та самоконтроль)	Діє лише під постійним покроковим керівництвом учителя. Інструментам и (лінійкою, транспортиром, циркулем) самостійно користуватися не може.	Виконує побудови геометричних фігур та обчислення за формулами, постійно звіряючись зі схемами-пам'ятками або зразком на дошці.	Самостійно виконує типові побудови та креслення до геометричних задач. Здатний самостійно виявити графічну помилку за допомогою креслярських інструментів.	Працює повністю самостійно, акуратно та цілеспрямовано. Здійснює системний самоконтроль, самостійно коригує власні креслення та хід геометричних обчислень.
4. Комунікація та взаємодія (опис рішень та кооперація)	Повторює прості геометричні назви за вчителем. Взаємодія під час групової чи парної роботи пасивна.	Намагається пояснити крок побудови чи обчислення, але висловлюється несистематично, часто плутає терміни (наприклад, «сторона» і «ребро», «кут» і «градус»).	Логічно й послідовно коментує хід побудови фігури або розв'язання геометричної задачі. Правильно й доречно використовує геометричну термінологію та символіку.	Переконливо та всебічно обґрунтовує вибір способу розв'язання (наприклад, розбиття складної фігури на прості прямокутники). Успішно координує спільні геометричні проєкти у групі.

5. Частота вияву вмінь (стабільність навичок)	Правильні вимірювання чи побудови є випадковими та нестабільними. Розуміння просторових відношень слабке.	Правильно застосовує інструменти та формули переважно у простих тренувальних вправах безпосередньо після пояснення або демонстрації вчителем.	Демонструє стабільні й правильні обчислювальні та графічні навички в більшості самостійних і діагностичних робіт.	Геометричні навички (креслення, окомір, просторова уява) є міцними, автоматизованими та системними у будь-яких навчальних умовах.

Методичні рекомендації щодо виведення підсумкового бала

Під час виставлення підсумкового бала (тематичного чи семестрового) вчитель аналізує результати учня за всіма п'ятьма наскрізними показниками, зафіксованими у картах спостережень та діагностичних роботах. Наказ МОН № 1427 чітко розмежовує формувальне та поточне оцінювання:

Формувальне оцінювання має на меті виключно зворотний зв'язок та корекцію навчання. Його оцінки (вербальні чи рівневі) НЕ впливають на підсумковий бал і не фіксуються в журналі як обов'язкові.

Поточне оцінювання фіксує рівень досягнень на окремих етапах за 12-бальною шкалою, записується у журнал та враховується під час виведення тематичного балу.

Виведення підсумкового бала

здійснюється на основі домінуючого рівня прояву кожного з 5 показників діяльності протягом звітного періоду. Це дозволяє уникнути сухого механічного вирахування середнього арифметичного, підтримати мотивацію дитини та забезпечити об'єктивність оцінювання.

Правила обліку результатів з математики:

Оцінки за окремими індексами ГР у журнал не виставляються. Поточне і підсумкове оцінювання є інтегрованим.

Учитель має академічну свободу самостійно обирати форми контролю: усні опитування, письмові роботи, цифрові тести, математичні проєкти або спостереження.

Фіксація результатів за семестр здійснюється на основі системного моніторингу робіт, передбачених КТП вчителя.

Джерела та методична література

Державний стандарт базової середньої освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898). Додаток 8: Вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів з математичної освітньої галузі.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 1001 від 29.06.2026).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2026 року № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо

оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».
Барна М. Критерії оцінювання: від нормативної вимоги — до щоденного інструменту вчителя. Єдина методологія для 1–9 класів – різні форми фіксації результатів // Науково-методичний портал «Супервізія в НУШ» (електронний ресурс). barna-consult.com
Барна М. Оцінювання в НУШ у 2026-2027 навчальному році: від нормативної бази до практики // Науково-методичний портал «Супервізія в НУШ» (електронний ресурс). barna-consult.com

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

з української мови для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти
(Розроблено відповідно до вимог Наказу МОН України
від 04.05.2026 № 722)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цей документ визначає орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання з української мови для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти). Критерії розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898), зокрема його Додатка 2 (Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі.

Нормативною основою для розроблення критеріїв є Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24.06.2026 за № 922/46316) із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 1001 від 29.06.2026. Відповідно до пункту 8 розділу IV Наказу № 722, загальні критерії оцінювання є основою для розроблення закладами освіти власних критеріїв оцінювання за освітніми галузями (навчальними предметами). Цей документ є реалізацією автономії закладу освіти у створенні прозорого інструменту оцінювання навчальних досягнень учнів.

Методологічною основою документа є науково-методичні розробки та рекомендації М. Барни щодо переведення нормативних вимог у площину щоденної практики вчителя в НУШ на 2026/2027 навчальний рік. Відповідно до цієї методології, критерії представлено у вигляді «перевернутої» таблиці. Така форма зміщує фокус із кількісного підрахунку помилок на якісне відстеження навчального поступу дитини. Вона дозволяє вчителю чітко бачити, що саме досягнув учень, за якими ознаками це визначити та який наступний навчальний крок доцільно запропонувати.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за компетентнісним підходом на основі п'яти обов'язкових інтегрованих показників навчальної та пізнавальної діяльності учнів, затверджених Наказом МОН № 722:

- **Когнітивні процеси —** характеризують рівень опрацювання та осмислення інформації (розуміння, відтворення, застосування, аналіз, узагальнення та критичне мислення щодо мовних явищ і текстів).
- **Навчальна діяльність —** відображає здатність учня виконувати навчальні, практичні, пошукові, творчі та дослідницькі мовні й мовленнєві завдання, працювати з інформацією та текстом.
- **Рівень самостійності —** визначає ступінь автономності учня при виконанні дій, потребу в зразках, пам'ятках, алгоритмах або підказках і допомозі вчителя/інших осіб.
- **Рівень комунікації та взаємодії —** характеризує вміння учня висловлювати власні думки (усно й письмово), вести конструктивний діалог чи дискусію, взаємодіяти в парах/групах під час мовних проектів.
- **Частота вияву вмінь —** описує систематичність застосування знань, умінь і навичок у стандартних (типових) або нових, нестандартних життєвих ситуаціях.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за чотирма рівнями навчальних досягнень учнів, кожен з яких має відповідний бальний еквівалент за 12-бальною шкалою:

1. 1-3 бали — учень сприймає інформацію, намагається виконувати прості дії за постійної допомоги.
2. 4-6 балів— учень відтворює знання за зразком, діє за алгоритмом у типових ситуаціях.
3. 7-9 балів — учень самостійно застосовує знання у стандартних ситуаціях, аналізує та пояснює свої дії.
4. 10-12 балів — учень вільно й творчо оперує знаннями, діє автономно в нестандартних умовах, критично мислить.

Відповідно до структури предмета та Державного стандарту, орієнтовні критерії оцінювання деталізовано за двома ключовими лініями навчання: Мовною лінією (орієнтованою на мовні знання та мовний аналіз)

та Мовленнєвою лінією (спрямованою на розвиток чотирьох видів мовленнєвої діяльності та культуру спілкування).

2. ТАБЛИЦЯ 1. МОВНА ЛІНІЯ (ПРАВОПИС, МОВНА ТЕОРІЯ, ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ)

Мовна лінія забезпечує формування системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів, засвоєння мовних норм та правил правопису. У 5-6 класах оцінювання мовної лінії фокусується на засвоєнні розділів: лексикологія, фразеологія, фонетика, орфоепія, графіка, будова слова, словотвір, морфологія (іменник, прикметник, числівник, займенник) та синтаксис і пунктуація. Критерії оцінювання представлено в «перевернутому» форматі за п'ятьма інтегрованими показниками.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	**(1–3 бали)**	**(4–6 балів)**	**(7–9 балів)**	**(10–12 балів)**
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Сприймає інформацію про мовні одиниці від вчителя; намагається відтворити окремі правила чи поняття (наприклад, визначення частин мови чи правописні норми) з численними грубими змістовними помилками. Розпізнає вивчені мовні явища лише в окремих найпростіших випадках за прямої допомоги.	Відтворює значну частину мовного матеріалу (правила орфографії, морфологічні ознаки частин мови). Здатний класифікувати мовні одиниці за готовим зразком, шаблоном або з використанням навідних запитань. Припускається логічних та термінологічних помилок.	Усвідомлено застосовує знання про мовну систему та правописні правила у стандартних ситуаціях. Самостійно аналізує мовні явища, класифікує та групує їх за визначеними ознаками. Пов'язує теоретичний матеріал із практикою, вміє пояснити та обґрунтувати власні дії.	Вільно й системно оперує мовознавчими поняттями та категоріями. Здійснює повний та всебічний мовний аналіз (фонетичний, словотвірний, морфологічний, синтаксичний) складних мовних явищ. Критично аналізує та оцінює мовні факти, творчо застосовує теорію в нестандартних умовах.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Намагається виконувати елементарні практичні дії (списати окремі слова, підкреслити літери), але виконує роботу фрагментарно та неорганізовано. Припускається великої кількості грубих орфографічних і пунктуаційних	Виконує стандартні практичні та тренувальні вправи за детальним алгоритмом або пам'яткою (наприклад, розбір слова за будовою). Допускає помилки в правописі чи мовному розборі, але виправляє їх після вказівки вчителя.	Самостійно та якісно виконує різнопланові практичні завдання (морфологічний аналіз іменників, прикметників; написання складних орфограм; конструювання речень). Вміє ефективно використовувати	Безпомилково, швидко та раціонально виконує завдання підвищеної складності, аналітико-синтетичні та дослідницькі вправи (редагування деформованого тексту, виправлення складних лексичних/граматичних помилок). Володіє дослідницькими

	помилок.		навчальні словники для самоперевірки й редагування.	прийомами.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Не може самостійно розпочати чи виконати будь-яку навчальну дію; потребує постійного покрокового супроводу, підказок та фізичного чи вербального спрямування з боку вчителя на кожному етапі.	Здатний працювати самостійно лише за наявності детального зразка виконання роботи, інструкційної картки, пам'ятки чи опорної схеми. За найменшої зміни умов завдання або труднощів припиняє роботу й очікує на допомогу.	Виявляє достатню самостійність у плануванні та виконанні навчальних завдань у стандартних умовах. Вміє самостійно шукати інформацію в підручнику чи довідкових матеріалах, здійснює самоконтроль за результатами.	Демонструє повну навчальну автономність. Самостійно ставить навчальні цілі, обирає оптимальні способи розв'язання лінгвістичних завдань, розробляє власні алгоритми аналізу та здійснює об'єктивну самооцінку й корекцію.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Уникає взаємодії під час навчальних завдань; комунікація з приводу мовних питань фактично відсутня. Відповіді на запитання вчителя обмежуються окремими складами чи словами з великими зусиллями.	Бере участь у груповій роботі або роботі в парах переважно в пасивній ролі. Може повторити формулювання правила чи висновку за іншими, але не здатний пояснити його значення чи навести власні приклади.	Активно та конструктивно комунікує в парах і групах під час виконання мовних проектів чи аналізу завдань. Логічно й послідовно висловлює та обґрунтовує свою думку щодо вибору орфограми, пунктограми чи мовного розбору.	Демонструє високу культуру наукового мовного спілкування та лідерські якості в командній роботі. Переконливо й аргументовано презентує результати мовних досліджень, бере участь у дискусіях, поважаючи позиції опонентів.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Застосування орфографічних, пунктуаційних та мовних норм має випадковий, спорадичний характер. Помилки є системними і домінують у всіх видах письмових та усних робіт учня.	Правильно застосовує вивчені правила правопису й граматики лише у типових ситуаціях (під час безпосереднього тренування на уроці). При перенесенні знань у нові умови або в роботах підсумкового характеру часто припускається помилок.	Систематично, правильно й стабільно застосовує мовні та правописні норми в стандартних умовах (контрольні диктанти, класні роботи). Помилки є нечисленними, поодинокими й швидко виправляються самим учнем.	Правописні, мовні та стилістичні вміння повністю автоматизовані й стабільно виявляються в будь-яких видах робіт (зокрема творчих, нестандартних та у повсякденному спілкуванні). Помилки на вивчені правила практично відсутні.

3. ТАБЛИЦЯ 2. МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ (АУДІЮВАННЯ, ЧИТАННЯ, ГОВОРІННЯ, ПИСЬМО, СТВОРЕННЯ ТЕКСТІВ)

Мовленнєва лінія спрямована на формування мовленнєвої компетентності учнів шляхом розвитку та вдосконалення вмінь в усіх

видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), а також готовності розв'язувати проблеми комунікативного характеру. Оцінювання в 5-6 класах фокусується на вміннях працювати з інформацією текстів різних стилів і жанрів (художні тексти, розмовні, науково-популярні, медіатексти), створювати власні зв'язні висловлення (есе, усні та письмові перекази, описи, роздуми, листи тощо) та здійснювати діалогічне й монологічне спілкування. Критерії побудовано у «перевернутій» структурі.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	(1–3 бали)	(4–6 балів)	(7–9 балів)	(10–12 балів)
За когнітивними процесами (сприймання, аналіз, інтерпретація та створення текстів, критичне мислення)	Сприймає на слух або читає дуже прості й короткі тексти, але не може самостійно визначити їх тему чи головну думку. Спроби відповідати на запитання за змістом тексту супроводжуються серйозними фактологічними помилками. Власні висловлення є уривчастими, логічно не пов'язаними.	Розуміє основний фактичний зміст почутого або прочитаного тексту, визначає його тему та з допомогою вчителя — основну думку. За готовим планом або навідними запитаннями будує простий переказ. Створює зв'язні висловлення з порушенням логіки та спрощеною будовою.	Самостійно та усвідомлено аналізує, інтерпретує та порівнює зміст текстів різних стилів і жанрів (зокрема медіатекстів). Визначає тему, мікротеми, основну думку, складає план. Будує послідовні й логічні власні висловлення (есе, описи, роздуми), аргументуючи свою позицію.	Глибоко сприймає й критично оцінює інформацію з текстів різних джерел. Розрізняє факти й судження, виявляє прихований підтекст та позицію автора. Будує оригінальні, логічно довершені, багаті за змістом та мовним оформленням власні висловлення різних жанрів, вільно дискутує.
За навчальною діяльністю (аудіювання, читання, говоріння, письмо, робота з текстами)	Має значні труднощі у техніці читання та сприйнятті мовлення на слух; темп роботи вкрай повільний, увага розсіяна. Письмові роботи (списування, короткі відповіді) виконує фрагментарно, з великою кількістю мовленнєвих помилок.	Читає вголос та мовчки у середньому темпі, відтворює інформацію у формі простих реплік. Пише невеликі висловлення за навідними питаннями чи готовим шаблоном. Робота з текстом обмежується буквальним копіюванням або простим репродукуванням.	Володіє різними видами читання (ознайомлювальним, вивчальним, вибірковим). Успішно створює власні тексти (листи, замітки, казки, оповідання) відповідно до мети й адресата, дотримуючись композиційних вимог зв'язного тексту.	Демонструє досконале володіння всіма видами мовленнєвої діяльності. Швидко опрацьовує великі обсяги текстової та медійної інформації, структурує та узагальнює її. Створює складні творчі роботи, блоги, публіцистичні дописи з урахуванням соціокультурного контексту.
За рівнем самостійності (автономність мовленнєвої	Нездатний самостійно побудувати навіть коротку зв'язну відповідь; потребує	Самостійно будує висловлення чи аналізує текст лише за детальними опорними	Самостійно планує та створює монологічні й діалогічні висловлення у межах тем модельної	Виявляє повну самостійність, творчу ініціативу та індивідуальний стиль у

діяльності)	постійної мовної підтримки, підказування слів, використання навідних запитань та жорсткого зовнішнього контролю.	схемами, таблицями опорних слів, планами або мовленнєвими кліше, наданими вчителем. Будь-які творчі чи відхилені від зразка завдання викликають ступор.	програми. Організовує власну діяльність з написання творчих робіт (есе, переказів) від задуму до реалізації без сторонньої допомоги.	мовленнєвій діяльності. Самостійно обирає жанри й стилі мовлення відповідно до комунікативної мети, здійснює глибоку рефлексію й редагування власних робіт.
За рівнем комунікації та взаємодії (усна та письмова взаємодія, соціокультурна компетенція)	Уникає спілкування, не реагує на запитання співрозмовників, виявляє мовленнєву пасивність або невідповідні поведінкові реакції під час усної взаємодії. Не може підтримати найпростіший діалог.	Бере участь у діалозі переважно однотипними репліками-відповідями за ініціативи співрозмовника, але самостійно розмову не починає й не вміє розгортати тему спілкування. У груповій роботі виконує лише репродуктивні прості дії.	Впевнено й вільно веде діалог на різноманітні теми, дотримуючись правил мовленнєвого етикету та соціокультурних норм. Активно взаємодіє у групі, вислуховує думки однокласників, толерантно аргументує власну позицію.	Демонструє високі лідерські та фасилітаційні якості у комунікації. Вміє переконувати, вести дискусію, знаходити компроміси й запобігати конфліктам у спілкуванні. Ефективно виступає перед аудиторією, вільно імпровізує.
За частотою вияву вмінь (стабільність та культура мовлення)	Вміння зв'язного мовлення виявляються рідко, фрагментарно й випадково. Культура мовлення на низькому рівні (мовні суржики, бідний словниковий запас, порушення елементарних норм спілкування).	Базові мовленнєві та комунікативні навички стабільно виявляються лише в добре підготовлених та знайомих ситуаціях (наприклад, читання напам'ять вірша, переказ знайомого тексту). У непідготовленому спілкуванні припускається багатьох помилок.	Систематично, успішно та природно комунікує в щоденному житті й на уроках. Стійко дотримується культури мовлення й правил етикету у стандартних ситуаціях спілкування. Поодинокі помилки не заважають розумінню змісту.	Культура мовлення та високий рівень комунікативної компетентності є стабільною й природною характеристикою учня в будь-яких життєвих ситуаціях. Мовлення характеризується багатством, образністю, стабільним дотриманням орфоепічних норм.

4. ДЖЕРЕЛА ТА МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт базової середньої освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898). Додаток 2: Вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 1001 від 29.06.2026).

3. Барна М. Критерії оцінювання: від нормативної вимоги — до щоденного інструменту вчителя. Єдина методологія для 1–9 класів – різні форми фіксації результатів // Науково-методичний портал «Супервізія в НУШ» (електронний ресурс). URL: https://barna-consult.com/kryteriyi-otsinyuvannya-vid-normatyvnoyi-vymogy-do-shhodennogo-instrumentu-vchytelya-yedyna-metodologiya-dlya-1-9-klasiv-rizni-formy-fiksatsiyi-rezultativ/

4. Барна М. Оцінювання в НУШ у 2026-2027 навчальному році: від нормативної бази до практики // Науково-методичний портал «Супервізія в НУШ» (електронний ресурс). URL: https://barna-consult.com/otsinyuvannya-v-nush-u-2026-2027-navchalnomu-rotsi-vid-normatyvnoyi-bazy-do-praktyky/

Марія БАРНА, *доцентка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР «Львівський ОІППО», кандидатка педагогічних наук, доцент*

Ольга ФІРЧУК, *директорка КУ Яворівської міської ради "ЦПРПП", учителька-методистка української мови і літератури Яворівської гімназії.*

Критерії оцінювання результатів навчання з біології для 7–9 класів НУШ розроблено відповідно до Наказу МОН України № 722 (зі змінами згідно з Наказом МОН № 1001 від 29.06.2026 року) та нових Рекомендацій щодо оцінювання (Наказ МОН № 1427 від 14.08.2026 року).

5 наскрізних інтегрованих показників за Наказом № 722:

1. **Когнітивні процеси:** Оцінюють якість мислення учня: здатність сприймати, запам'ятовувати, аналізувати інформацію, розпізнавати об'єкти, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та критично мислити, здатність аналізувати, синтезувати, критично мислити та застосовувати знання на практиці.

Біологія: Здатність класифікувати живі організми, розрізняти науково доведені факти від псевдонаукових теорій (міфів про здоров'я/ГМО) та розуміти логіку процесів життєдіяльності.

2. Навчальна / практична діяльність: Визначають вміння застосовувати знання на практиці. Це виконання лабораторних і практичних робіт, заповнення контурних карт, проведення дослідів, розв'язання життєвих (практико-орієнтованих) завдань.

Біологія: Проведення біологічного експерименту за інструкцією, налаштування мікроскопа, підготовка мікропрепаратів, фіксація фенологічних спостережень.

3. **Рівень самостійності:** Фіксують ступінь автономності дитини під час навчання. Вчитель оцінює, чи виконує учень завдання лише за зразком / з допомогою, чи працює повністю самостійно, чи здатний творчо підійти до вирішення нової проблеми.

Біологія: Самостійне планування етапів дослідження, висунення гіпотез щодо результатів майбутнього експерименту, оформлення наукових висновків

4. **Комунікація та взаємодія (соціальні навички)** Показник фокусується на презентації результатів та вмінні працювати в колективі.
   Біологія: Аргументоване відстоювання позиції щодо здорового способу життя, презентація планів збереження біорізноманіття місцевості.

5. Частота прояву відповідних умінь (системність): Оцінюється стабільність результатів протягом навчального року. Для всіх предметів: Вчитель аналізує, чи учень демонструє високу якість мислення, практичні навички та самостійність постійно від уроку до уроку, чи лише ситуативно (під час виконання окремих тестів чи за умови прямої мотивації). На основі стабільності прояву вищезазначених 4 навичок і виводиться підсумковий інтегрований бал у журнал.

- **4 види оцінювання:**

o Формувальне (протягом навчання для підтримки учня)

o Поточне (фіксація прогресу)

o Підсумкове (за семестр, рік, ДПА)

o Початкове (діагностичне — на старті вивчення теми чи року).

• Конфіденційність оцінок: Оцінка стає особистим результатом учня і не використовується для порівняння між дітьми. Оцінювання має мотивувати та вказувати на сфери для покращення.

• Шкала: Оцінювання може бути як бальним (1–12), так і рівневим (Початковий, Середній, Достатній, Високий), залежно від класу та вимог стандарту.

Документ спрямований на перехід до підходів Нової української школи (НУШ), де замість механічного завчання цінується самоаналіз, вміння пояснити тему своїми словами та здатність бачити й виправляти власні помилки.

БІОЛОГІЯ

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
	1	Розпізнає та називає окремі біологічні об’єкти, явища, процеси за допомогою вчителя; відтворює найпростіші факти й терміни. Виявляє значні труднощі під час розуміння навчального матеріалу.	Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя; має труднощі з розумінням інструкцій, виконанням простих завдань та застосуванням біологічних знань.	Виконує навчальні завдання лише з постійною допомогою вчителя. Потребує пояснення кожного етапу роботи, підказок, зразка та контролю. Важко застосовує біологічні знання без сторонньої допомоги.	Виявляє значні труднощі у спілкуванні та взаємодії під час навчання. Потребує постійної допомоги вчителя для формулювання думки, відповіді на запитання та роботи в парі чи групі.	Уміння виявляються епізодично, лише за значної допомоги вчителя; учень часто припускається помилок.
	2	Відтворює окремі факти, поняття, ознаки біологічних об’єктів і процесів; розрізняє прості біологічні явища за зразком або з допомогою вчителя; наводить окремі приклади.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або з частковою допомогою вчителя; відтворює основні біологічні поняття, виконує окремі практичні дії.	Виконує більшу частину завдань за зразком або після часткової допомоги вчителя. Може діяти самостійно в знайомій ситуації, але потребує підказок під час виконання складніших завдань, досліджень чи практичних робіт.	За допомогою вчителя висловлює окремі думки щодо біологічних об’єктів і процесів, відповідає на прості запитання. Бере участь у спільній роботі, але потребує підтримки та підказок.	Уміння виявляються періодично, у типових навчальних ситуаціях, переважно за допомогою вчителя; потребують удосконалення.
	3	Відтворює основний зміст навчального матеріалу; називає характерні ознаки біологічних об’єктів і процесів; установлює прості зв’язки між ними,	Виконує навчальні завдання за інструкцією, правильно застосовує набуті біологічні знання та вміння; може	Самостійно планує та виконує навчальні завдання, добирає способи їх виконання, застосовує	Висловлює прості судження з біології, відповідає на запитання, бере участь у діалозі та	Уміння виявляються достатньо часто, у знайомих навчальних ситуаціях; учень виконує

		класифікує об’єкти за заданою ознакою; застосовує знання за зразком.	виконувати нескладні практичні й дослідницькі завдання.	біологічні знання у знайомих і частково нових ситуаціях. Самостійно перевіряє результат і за потреби виправляє помилки.	спільній діяльності. За підтримки вчителя взаємодіє з однокласниками, дотримується правил спілкування.	завдання з частковою допомогою та допускає окремі помилки.
	4	Відтворює окремі біологічні факти, терміни та поняття за допомогою вчителя. Виконує прості навчальні завдання з помилками. Розпізнає основні об’єкти та явища живої природи. Потребує постійної допомоги та підказок.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя. Відтворює основні біологічні поняття, факти та правила. Виконує прості практичні завдання з допомогою.	Виконує навчальні завдання переважно за зразком, за детальною інструкцією та з постійною допомогою вчителя. Потребує підказок під час виконання практичних і лабораторних робіт.	Висловлює думки переважно з допомогою вчителя; відповідає на запитання, але потребує додаткових пояснень і підказок; бере участь у спільній діяльності за пропозицією вчителя.	Іноді виявляє навчальні вміння: виконує прості біологічні завдання за зразком, потребує постійної допомоги вчителя під час спостережень, досліджень і пояснення результатів.
	5	Розуміє основний зміст навчального матеріалу, називає та описує окремі біологічні об’єкти й процеси. Виконує типові завдання за зразком, частково встановлює зв’язки між явищами. Допускає неточності, але за допомогою вчителя може їх виправити.	Виконує навчальні завдання за запропонованим алгоритмом. Застосовує знання для виконання типових завдань. Частково пояснює результати спостережень і досліджень.	Виконує завдання за інструкцією та частково самостійно, застосовує набуті знання у типових ситуаціях. За потреби звертається по допомогу та може виправляти помилки після підказки.	Висловлює власну думку щодо біологічних питань; бере участь у діалозі та обговоренні; співпрацює з однокласниками під час виконання навчальних завдань, за потреби звертається по допомогу.	Нерегулярно, але досить часто демонструє необхідні вміння, виконує типові завдання з незначною допомогою вчителя, застосовує знання у знайомих ситуаціях.
	6	Демонструє достатнє володіння основним навчальним матеріалом, правильно описує біологічні об’єкти, процеси та явища. Виконує типові завдання, застосовує знання у знайомих ситуаціях, встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки. Працює переважно за зразком, допускаючи окремі неточності.	Виконує типові навчальні та практичні завдання самостійно або з незначною допомогою. Застосовує біологічні знання у знайомих ситуаціях, пояснює результати спостережень, досліджень і практичних робіт.	Виконує типові навчальні та практичні завдання переважно самостійно, правильно дотримується послідовності дій, використовує біологічні знання для розв’язання навчальних ситуацій. Потребує незначної допомоги вчителя.	Достатньо послідовно висловлює власні думки та аргументує відповіді; активно бере участь в обговоренні біологічних питань; взаємодіє з однокласниками, уміє слухати інших, враховувати їхні думки та працювати в парі чи групі.	Переважно регулярно виявляє необхідні вміння: самостійно проводить нескладні спостереження й дослідження, аналізує результати та робить прості обґрунтовані висновки.
	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, пояснює біологічні поняття й явища, встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки. Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях,	Виконує навчальні завдання за зразком або алгоритмом, застосовує набуті знання у типових ситуаціях. Бере участь у виконанні практичних і лабораторних	Виконує навчальні завдання переважно самостійно, але іноді потребує допомоги вчителя під час виконання складніших завдань. Застосовує відомі способи	Висловлює власну думку з питань біології, бере участь в обговоренні, відповідає на запитання, взаємодіє з однокласниками.	Уміння виявляє часто, але не завжди послідовно. Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, іноді потребує уточнювальних запитань

		виконує завдання за зразком або алгоритмом. Може потребувати незначної допомоги вчителя.	робіт, може працювати з біологічними об'єктами, таблицями, схемами. Потребує незначної допомоги вчителя під час планування та виконання завдань.	діяльності за зразком або алгоритмом.	Потребує незначної допомоги під час аргументації власної позиції.	або незначної допомоги вчителя.
	8	Впевнено застосовує знання для пояснення біологічних процесів, явищ і закономірностей, порівнює та класифікує об'єкти, встановлює взаємозв'язки. Розв'язує типові й частково нестандартні завдання, аргументує висновки, самостійно виправляє більшість помилок.	Самостійно виконує типові навчальні завдання, застосовує біологічні знання для пояснення явищ і процесів. Уміє працювати з інформацією, виконувати практичні та лабораторні роботи, робити висновки. Може визначати послідовність власних дій, виправляє помилки після підказки.	Самостійно виконує більшість навчальних завдань, правильно застосовує набуті знання та вміння в типових ситуаціях. За потреби використовує підказки або додаткові джерела інформації.	Активно бере участь у навчальному діалозі, чітко висловлює та аргументує власну думку, ставить запитання, уважно слухає інших. Конструктивно співпрацює в парах і групах.	Уміння виявляє систематично й достатньо впевнено. Самостійно застосовує біологічні знання у типових і частково змінених ситуаціях, допускає поодинокі неточності.
	9	Аналізує, узагальнює та застосовує біологічні знання у різних навчальних ситуаціях. Встановлює складні причинно-наслідкові зв'язки, робить обґрунтовані висновки, пояснює закономірності, переносить набуті знання на нові ситуації. Виконує завдання переважно самостійно та аргументовано.	Впевнено й переважно самостійно організовує навчальну діяльність, застосовує знання у стандартних і частково змінених ситуаціях. Успішно виконує дослідницькі, практичні та лабораторні завдання, аналізує результати, формулює обґрунтовані висновки. Уміє оцінювати результат власної роботи та коригувати свої дії.	Самостійно планує та виконує навчальну діяльність, обирає доцільні способи розв'язання біологічних завдань. Уміє знаходити й використовувати необхідну інформацію, перевіряти та коригувати власний результат.	Вільно й послідовно висловлює думки щодо біологічних питань, переконливо аргументує висновки, ставить змістовні запитання та підтримує дискусію. Ефективно взаємодіє, розподіляє обов'язки та сприяє спільному результату групи.	Уміння виявляє стабільно, регулярно та самостійно. Упевнено застосовує знання й способи діяльності в різних навчальних ситуаціях, пояснює біологічні явища, робить обґрунтовані висновки.
	10	Впевнено володіє навчальним матеріалом, правильно пояснює біологічні поняття, явища та процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, застосовує знання в типових і змінених навчальних ситуаціях. Аналізує інформацію, порівнює біологічні об'єкти та процеси, робить обґрунтовані висновки.	Систематично й активно працює на уроці, самостійно виконує навчальні завдання, застосовує біологічні знання під час розв'язування проблемних ситуацій. Уміє працювати з біологічною інформацією, таблицями, схемами, малюнками, результатами спостережень і	Виконує навчальні та практичні завдання самостійно, правильно визначає послідовність дій, застосовує набуті знання в нових ситуаціях. Уміє самостійно планувати дослідження, добирати способи розв'язання	Активно та результативно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, чітко висловлює власну думку, аргументує її біологічними знаннями, уважно слухає інших, конструктивно бере участь у груповій та парній роботі.	Уміння виявляються часто, учень/учениця здебільшого самостійно застосовує знання й уміння під час виконання навчальних завдань. Правильно використовує біологічні поняття, встановлює причинно-наслідкові зв'язки,

			досліджень. Виконує практичні та лабораторні роботи з незначною допомогою.	біологічних завдань, робити обґрунтовані висновки.		виконує практичні та дослідницькі завдання з незначними неточностями.
	11	Глибоко й системно розуміє навчальний матеріал, самостійно аналізує та узагальнює інформацію, встановлює складні взаємозв'язки між біологічними явищами й процесами. Уміє застосовувати знання в нових ситуаціях, аргументувати власні висновки, розв'язувати проблемні та практико-орієнтовані завдання.	Виявляє високу активність і самостійність у навчальній діяльності, правильно й обґрунтовано виконує завдання різного рівня складності. Успішно застосовує знання в нових ситуаціях, аналізує та узагальнює біологічну інформацію, формулює висновки. Самостійно планує окремі етапи дослідження та оцінює отримані результати.	Повністю самостійно організовує навчальну діяльність, визначає мету, планує та виконує дослідження, обирає оптимальні способи розв'язання проблем. Упевнено застосовує знання в нестандартних ситуаціях, самостійно аналізує результати й аргументує висновки.	Впевнено й конструктивно комунікує, самостійно формулює та обґрунтовує думки, ставить змістовні запитання, використовує біологічну термінологію, підтримує співпрацю в групі, поважає позиції інших та сприяє досягненню спільного результату.	Уміння виявляються систематично й майже завжди. Учень/учениця впевнено застосовує знання в типових і змінених ситуаціях, самостійно аналізує біологічні явища та процеси, робить обґрунтовані висновки, аргументує власну думку.
	12	Демонструє високий рівень сформованості знань і мислення, творчо застосовує біологічні знання в нових та нестандартних ситуаціях. Самостійно аналізує, синтезує, оцінює інформацію, висуває припущення, обґрунтовує позицію, робить логічні та доказові висновки, розв'язує складні проблемні завдання.	Творчо й результативно здійснює навчальну діяльність, повністю самостійно виконує завдання підвищеної складності. Вільно застосовує біологічні знання для аналізу нових і проблемних ситуацій, аргументує власні висновки, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Самостійно планує та проводить навчальні дослідження, критично оцінює результати й пропонує обґрунтовані способи розв'язання проблем.	Виявляє високий рівень самостійності та ініціативності. Самостійно ставить навчальну проблему, формулює мету й завдання дослідження, планує та реалізує власну діяльність, творчо застосовує біологічні знання. Самостійно оцінює результати, виявляє помилки, коригує власні дії та пропонує оригінальні способи розв'язання біологічних проблем.	Виявляє високий рівень комунікації та взаємодії: ініціює співпрацю, переконливо аргументує власну позицію на основі біологічних знань, критично оцінює думки, ефективно веде діалог і дискусію, допомагає іншим учасникам групи, демонструє відповідальність за спільний результат.	Уміння виявляються постійно, стабільно та творчо. Учень/учениця самостійно й результативно застосовує знання в нових ситуаціях, аналізує та оцінює біологічну інформацію, висуває й обґрунтовує припущення, встановлює складні взаємозв'язки, робить самостійні висновки та пропонує способи розв'язання проблем.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

№з/п	КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1	Когнітивні процеси	Розуміння, запам’ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2	Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3	Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв’язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.
4	Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5	Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.

Список джерел нормативно-правової бази:

1. Портал Верховної Ради України — Офіційне джерело. Наказ МОН № 722 «Про затвердження загальних критеріїв оцінювання».

2. Ресурс «Знайшов» / НУШ — Нормативно-методичне роз'яснення щодо структури 5 наскрізних показників оцінювання на 2026/2027 навчальний рік.

3. Методичний портал «Освіта.UA» — Інструктивно-методичні рекомендації щодо впровадження критеріїв у закладах середньої освіти.

Критерії оцінювання результатів навчання з географії для 6–9 класів НУШ розроблено відповідно до Наказу МОН України № 722 (зі змінами згідно з Наказом МОН № 1001 від 29.06.2026 року) та нових Рекомендацій щодо оцінювання (Наказ МОН № 1427 від 14.08.2026 року).

Загальна шкала та рівні навчальних досягнень

Рівень досягнень	Бали	Загальна характеристика знань і вмінь з географії
Початковий	**1 – 3**	Учень/учениця відтворює лише окремі фрагменти географічного матеріалу, називає поодинокі об’єкти чи поняття за допомогою вчителя, виконує найпростіші дії (знаходження об’єкта на карті) лише за зразком.
Середній	**4 – 6**	Виконує типові географічні завдання за зразком, розуміє базові терміни й поняття, орієнтується в стандартній номенклатурі, здатний переказати зміст параграфа чи пояснити просте природне явище.
Достатній	**7 – 9**	Самостійно застосовує географічні знання в стандартних ситуаціях, аналізує карти, статистичні дані, діаграми чи кліматограми, логічно обґрунтовує причинно-наслідкові зв’язки та робить обґрунтовані висновки.
Високий	**10 – 12**	Творчо використовує картографічні й цифрові джерела інформації (зокрема ГІС-елементи), аргументує висновки в нестандартних ситуаціях, моделює географічні процеси та виявляє високий ступінь самостійності.

Оцінюються **5 наскрізних інтегрованих показників** замість механічного відтворення інформації.

Рівень досягнень	Бали	1. Когнітивні процеси	2. Навчальна / практична діяльність	3. Рівень самостійності	4. Комунікація та взаємодія (соціальні навички)	5. Частота прояву відповідних умінь (системність)
Початковий	**1–3**	З допомогою вчителя розпізнає поодинокі географічні об'єкти на карті або прості терміни.	Копіює елементи карт чи графіків лише за зразком та під прямим керівництвом.	Повністю залежить від покрокових вказівок; зупиняє роботу без нагляду.	Відповідає односкладно ("так/ні") або зачитує короткі готові фрази з підручника.	Прояви навичок мають випадковий, короткочасний та епізодичний характер.

Середній	**4–6**	Відтворює базову теорію, дає визначення понять без аналізу взаємозв'язків.	Знаходить об'єкти на карті за координатами, заповнює контурну карту за готовим шаблоном.	Виконує завдання самостійно лише у типових ситуаціях за раніше вивченим зразком.	Переказує параграф, бере пасивну участь у груповій роботі без власної ініціативи.	Навички стабільні лише під час роботи з простим репродуктивним матеріалом.
Достатній	**7–9**	Самостійно порівнює компоненти природи, встановлює причинно-наслідкові зв'язки (наприклад, рельєф/клімат).	Самостійно виконує практичні роботи: обчислює масштаби, аналізує діаграми й кліматограми.	Автономно шукає інформацію в підручнику та додаткових атласах, адаптується до змін.	Логічно презентує географічні звіти, аргументовано бере участь у дискусіях.	Демонструє зазначений рівень системно протягом більшої частини семестру.
Високий	**10–12**	Критично аналізує суперечливі дані, прогнозує зміни геосистем, висуває власні гіпотези.	Інтегрує цифрові інструменти (ГІС, Google Earth), розробляє комплексні моделі.	Повністю автономно планує та реалізує краєзнавчі чи дослідницькі проєкти.	Моделює та координує роботу в команді під час захисту проєктів, веде дискусії.	Навички виявляються автоматично, постійно та надійно в усіх видах діяльності.

Особливості організації та фіксації оцінювання

1. **Поточне й тематичне оцінювання:** Виставляється за 12-бальною шкалою та заноситься до класного журналу у звичайному порядку.
2. **Семестрове та річне оцінювання:** Виставляється одна узагальнена підсумкова оцінка з предмета на основі тематичних/поточних оцінок.
3. **Академічна доброчесність:** Несамостійно виконані завдання (списування, використання заборонених джерел без дозволу вчителя) не оцінюються.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

результатів навчання учнів з англійської мови 5-9 класів

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1001 від 29.06.2026)

РІВЕНЬ	БАЛИ	КОГНІТИВНІ ПРОЦЕСИ (знання, розуміння, мислення)	НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ (застосування знань, умінь)	РІВЕНЬ САМОСТІЙНОСТІ (ініціативність, відповідальність)	РІВЕНЬ КОМУНІКАЦІЇ ТА ВЗАЄМОДІЇ (спілкування, взаємодія)	ЧАСТОТА ВИЯВУ УМІНЬ (стійкість результату)
	1	Розпізнає окремі слова, прості фрази, мовні зразки за допомогою вчителя. Розуміє окремі знайомі слова та короткі фрази з опорою на малюнок. Розрізняє окремі мовні конструкції. Відповідає на найпростіші запитання за зразком. Потребує постійної допомоги під час розуміння мовлення.	Виконує прості завдання за зразком із постійною допомогою вчителя. Повторює слова та фрази за вчителем.	Потребує постійної допомоги та контролю на всіх етапах роботи. Не контролює правильність власного мовлення. Не може самостійно виправити помилку.	Розуміє та використовує окремі слова, реагує на прості запитання за значної підтримки. Уникає самостійного спілкування англійською мовою. Має труднощі під час роботи в парі чи групі. Не завжди розуміє комунікативне завдання.	Уміння виявляються епізодично, лише в окремих ситуаціях.
	2	Відтворює окремі слова, фрази, мовні структури; розпізнає їх у знайомих ситуаціях. Розрізняє знайомі мовні конструкції за зразком. Відповідає на окремі запитання короткими словами. Потребує значної підтримки для розуміння змісту.	Виконує завдання за зразком, потребує постійної підказки. Може повторити прості речення за зразком. Виконує завдання за зразком або з підказкою. Допускає значну кількість мовних помилок.	Потребує постійного супроводу вчителя. Не завжди намагається самостійно перевірити себе. Потребує підказок для виправлення помилок.	Дає короткі відповіді, підтримує найпростіший діалог за допомогою вчителя. Спілкується короткими фразами за зразком. Потребує допомоги для висловлення власної думки. Бере участь у роботі пари/групи з допомогою вчителя.	Уміння виявляються нерегулярно.

	3	Розуміє основний зміст простих висловлювань на знайомій темі; розпізнає основні мовні структури. Дає короткі відповіді на знайомі запитання. Потребує значної допомоги вчителя для розуміння тексту або мовлення.	Виконує прості завдання за алгоритмом або з допомогою. Читає та перекладає окремі слова й речення. Будує прості висловлювання за готовою моделлю. Допускає помилки у вимові, лексиці та граматиці	Працює переважно під керівництвом і контролем учителя. Потребує нагадувань про виконання завдання.	Може сказати кілька простих фраз, поставити запитання; часто допускає помилки. Може повторити або прочитати фразу. Потребує допомоги для підтримки діалогу. Має труднощі у взаємодії з іншими.	Уміння виявляються час від часу, переважно в знайомих ситуаціях.
	4	Розуміє основні факти, мовні правила, лексику. Відтворює основну інформацію з прослуханого або прочитаного. Розуміє загальний зміст нескладного тексту. Знаходить в тексті очевидну інформацію. Відповідає на прості запитання за змістом.	Виконує типові завдання за алгоритмом. Застосовує окремі вивчені правила. Виконує нескладні завдання з допомогою вчителя. Результат має помітні мовні помилки, які не завжди перешкоджають розумінню.	Працює за готовою інструкцією. Потребує періодичної допомоги. Може виконати частину завдань самостійно. Потребує підказок для перевірки та виправлення помилок. Не завжди планує свою роботу.	Висловлюється простими реченнями на знайомій темі. Бере участь у простій розмові. Виконує частину парного або групового завдання.	Уміння виявляються в більшості типових ситуацій.
	5	Застосовує вивчені слова, фрази та правила у типових ситуаціях. Розуміє основний зміст нескладних повідомлень і текстів. Знаходить потрібну інформацію в тексті. Робить прості висновки на основі інформації.	Виконує завдання за зразком та іноді потребує підказки. Застосовує вивчену лексику та граматику в типових ситуаціях. Складає короткі усні та письмові повідомлення. Виконує завдання за інструкцією. Правильно оформлює основні граматичні структури. Результат є зрозумілим, помилки поодинокі.	Частково працює самостійно, звертається по допомогу у складних випадках.	Підтримує діалог, ставить прості запитання, описує себе, людей, події. Співпрацює з партнерами під час роботи в парі або групі. Розуміє основний зміст висловлювань інших.	Уміння виявляються достатньо часто, але не завжди стабільно.
	6	Розуміє основний зміст автентичних або адаптованих текстів відповідно до віку.	Виконує завдання за алгоритмом, частково-пошукові завдання.	Переважно самостійний(а), потребує допомоги	Зв’язно висловлюється на знайомій темі, підтримує діалог, використовує різні мовні засоби.	Уміння виявляються регулярно в типових

		Встановлює прості зв’язки між фактами. Ставить запитання за змістом тексту чи повідомлення.	Використовує вивчені мовні засоби у стандартних ситуаціях. Складає зв’язні короткі висловлення. Виконує типове завдання без допомоги. Правильно використовує граматичні структури та лексику. Робота логічна, зрозуміла, помилки незначні.	лише в окремих випадках. Використовує словники та інші ресурси. Прагне до покращення результату.	Дотримується правил спілкуваннння англійською мовою.	навчальних ситуаціях.
	7	Розуміє деталі текстів, аналізує інформацію; застосовує граматичні правила у стандартних ситуаціях. Розуміє зміст у мету комунікативної ситуації. Формулює запитання та відповіді англійською мовою.	Самостійно виконує типові мовні та мовленнєві завдання. Застосовує вивчені правила та мовні засоби. Створює зв’язні усні та письмові висловлення. Може переказати або узагальнити зміст прочитаного чи почутого. Знаходить і виправляє типові мовні помилки.	Працює самостійно, звертається по допомогу лише за потреби. Дотримується мовних та етичних норм. Співпрацює під час роботи в групі.	Висловлює свої думки, аргументує, веде діалог і дискусію на знайомій темі з незначною кількістю помилок.	Уміння виявляються систематично в типових ситуаціях.
	8	Порівнює, аналізує інформацію з різних джерел; робить висновки. Розуміє незначні тексти за контекстом. Узагальнює інформацію та висловлює свій погляд на неї.	Застосовує знання у нових, але близьких до вивчених ситуаціях. Створює достатньо логічні усні та письмові висловлення. Використовує різноманітну лексику. Планує та виконує завдання. Перевіряє та виправляє власні помилки.	Самостійно виконує завдання різного рівня складності. Ефективно організовує свій час і роботу. Самостійно перевіряє та покращує результат. Відповідально ставиться до навчання.	Підтримує розмову на знайомі та повсякденні теми. Висловлює та аргументує свою думку. Ефективно співпрацює в групі. Ставить запитання та уточнює інформацію. Коректно реагує на думку інших.	Уміння виявляються стабільно та в різних навчальних ситуаціях.
	9	Аналізує, узагальнює інформацію, робить логічні висновки.	Створює логічні, структуровані та	Самостійно виконує завдання від початку до кінця.	Вільно спілкується на різноманітні теми.	Уміння виявляються систематично,

		Застосовує знання в нових ситуаціях.	аргументовані висловлення. Ефективно використовує широкий лексичний і граматичний ресурс. Самостійно планує виконання завдання. Використовує додаткові джерела інформації. Працює творчо та продуктивно.	Критично оцінює свою роботу та вдосконалює її. Планує свою роботу. Прагне до досягнення високих результатів.	Аргументовано висловлює власну позицію. Ефективно взаємодіє в групі або парі. Веде дискусію та обговорення. Демонструє толерантність і повагу до співрозмовників.	стабільно та різноманітно.
	10	Узагальнює мовну, текстову та медійну інформацію. Отримує інформацію з різних джерел. Визначає суттєві смислові, структурні та мовні зв'язки. Формулює обгрунтовані висновки. Переносить набуті знання в нові комунікативні ситуації.	Виконує аналітичні, дослідницькі та творчі мовні завдання. Самостійно добирає способи виконання завдання. Створює змістовні, логічні та стилістично доречні висловлення. Використовує широкий лексичний і граматичний ресурс. Редагує власні усні та письмові роботи.	Повністю самостійний(а), планує, реалізує та оцінює свою діяльність.	Ініціює комунікацію. Конструктивно реагує на думки інших. Аргументує власну позицію. Бере активну участь у дискусіях, проєктах і груповій роботі. Демонструє достатній рівень спонтанного мовлення.	Уміння виявляються постійно та в різноманітних ситуаціях.
	11	Критично аналізує інформацію з різних джерел. Встановлює складні взаємозв'язки та закономірності. Оцінює достовірність і цінність інформації. Робить аргументовані висновки та прогнози. Творчо застосовує знання в нових і нестандартних ситуаціях.	Виконує складні проєктні та дослідницькі завдання. Творчо комбінує мовні засоби для досягнення комукативної мети. Створює розгорнуті, логічні, аргументовані та стилістично досконалі висловлення. Аргументовано захищає власну позицію. Ефективно редагує та вдосконалює роботи.	Самостійно обирає способи діяльності; здійснює самооцінювання та самокорекцію.	Активно ініціює та підтримує комунікацію. Ефективно взаємодіє з усіма учасниками. Веде дискусію, переконує, аргументує. Співпрацює в різних формах навчальної діяльності. Демонструє стійкі комунікативні та соціальні навички.	Уміння виявляються стабільно, регулярно та незалежно від ситуації.

	12	Самостійно узагальнює, аналізує та критично оцінює інформацію. Інтегрує інформацію з різних джерел. Вільно переносить знання та вміння в нові й нестандартні ситуації. Самостійно добирає стратегії вирішення складних комунікативних завдань. Демонструє глибоке розуміння мови та культурного контексту.	Виконує складні мовленнєві завдання на високому рівні. Створює оригінальні, логічні, аргументовані та стилістично бездоганні висловлювання. Демонструє вільне та точне володіння лексикою і граматикою. Самостійно редагує, удосконалює та презентує свої роботи.	Повністю автономний(а) у навчанні; самостійно ставить цілі, планує, реалізує та оцінює результати.	Ініціює на веде комунікацію на високому рівні. Вільно й ефективно спілкується в різних ситуаціях. Переконує, аргументує, приймає участь у дебатах. Ефективно працює в команді та міжкультурному середовищі. Демонструє високий рівень спонтанного та автентичного мовлення	Уміння виявляються постійно, творчо та в широкому спектрі ситуацій.

Критерії оцінювання результатів навчання з хімії для 7–9 класів НУШ розроблено відповідно до Наказу МОН України № 722 (зі змінами згідно з Наказом МОН № 1001 від 29.06.2026 року) та нових Рекомендацій щодо оцінювання (Наказ МОН № 1427 від 14.08.2026 року).

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
	1	Розпізнає та відтворює окремі хімічні об’єкти, явища, символи, назви речовин за допомогою вчителя. Виявляє фрагментарні знання, потребує значної допомоги під час виконання завдань.	Виконує навчальні завдання лише з постійною допомогою вчителя, не виявляє стійкої зацікавленості до навчання. Виконує окремі прості дії за зразком.	Виконує навчальні завдання лише за значної постійної допомоги вчителя. Потребує пояснення кожного етапу роботи, діє переважно за зразком. Відчуває труднощі під час застосування знань у новій ситуації.	Майже не вступає у взаємодію, потребує постійної допомоги й спонукання; відповідає лише на прості запитання, утруднюється висловлювати власну думку.	Уміння виявляються епізодично, лише за значної допомоги вчителя; учень/учениця виконує окремі прості дії за зразком.
	2	Розуміє та відтворює основні поняття й прості закономірності хімії. За зразком або з допомогою вчителя виконує нескладні завдання, розрізняє хімічні об’єкти та явища, встановлює прості зв’язки між ними.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя, намагається застосовувати набуті знання під час виконання вправ, лабораторних і практичних робіт.	Виконує завдання за часткової допомоги вчителя або за алгоритмом. Може самостійно виконати знайомі дії, але потребує підказок під час планування роботи, вибору способу розв’язання чи перевірки результату.	Взаємодіє з учителем і однокласниками за підтримки, відповідає на запитання, може висловити просту думку щодо хімічного явища або результату дослідження; потребує допомоги під час роботи в парі чи групі.	Уміння виявляються періодично, у знайомих навчальних ситуаціях; учень/учениця виконує завдання з частковою допомогою вчителя, допускає окремі помилки.
	3	Застосовує елементарні знання для виконання простих навчальних завдань. За підтримки вчителя використовує хімічну символіку, формули, назви речовин, пояснює прості хімічні явища та робить нескладні висновки.	Виконує прості навчальні завдання за запропонованим алгоритмом, частково застосовує знання з хімії під час виконання вправ і практичних робіт, за підтримки вчителя виправляє помилки.	Самостійно планує та виконує навчальні завдання, застосовує хімічні знання й уміння у знайомих і нових ситуаціях, контролює та оцінює власний результат. За потреби самостійно знаходить спосіб розв’язання проблеми.	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює прості судження, слухає співрозмовників, виконує запропоновану роль у парній або груповій роботі, за допомогою уточнює чи доповнює відповіді.	Уміння виявляються достатньо часто у типових навчальних ситуаціях; учень/учениця виконує прості завдання переважно самостійно, але потребує допомоги у складніших випадках.

Середній	4	Відтворює окремі хімічні факти, поняття та правила за зразком або за допомогою вчителя; розпізнає прості хімічні об'єкти, символи, формули; виконує нескладні завдання за алгоритмом, допускаючи окремі помилки.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя; розуміє основні способи виконання хімічних завдань; допускає помилки під час застосування знань і виконання практичних робіт; потребує постійної підтримки та контролю.	Виконує завдання переважно за зразком, потребує постійної допомоги вчителя. Застосовує відомі способи дій лише в типових ситуаціях.	Вступає у взаємодію з учителем та однокласниками переважно за запитаннями або підказками. Висловлює окремі думки щодо навчального матеріалу, але потребує допомоги у формулюванні відповідей. Дотримується правил роботи в парі чи групі з підтримкою.	Уміння виявляє епізодично, переважно за допомогою вчителя. Виконує прості навчальні завдання за зразком, допускає помилки під час застосування хімічних понять, формул і правил
	5	Розуміє основний зміст навчального матеріалу, відтворює та пояснює прості хімічні поняття, властивості речовин і явища; застосовує знання у типових ситуаціях за відомим алгоритмом; встановлює нескладні причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує типові навчальні завдання з частковою допомогою вчителя; застосовує вивчені правила, формули та алгоритми у знайомих ситуаціях; бере участь у виконанні лабораторних і практичних робіт; може виправити окремі помилки за підказкою.	Виконує типові навчальні завдання з частковою допомогою вчителя. Може застосовувати вивчені способи дій у знайомих ситуаціях, але потребує підказок під час виконання практичних і розрахункових завдань.	Підтримує взаємодію з учителем та однокласниками під час виконання навчальних завдань. Висловлює власну думку, відповідає на запитання, бере участь в обговоренні результатів хімічних досліджень. За нагадуванням дотримується правил співпраці.	Уміння виявляє періодично, виконує основні навчальні дії за зразком або з незначною допомогою. Застосовує знання у типових ситуаціях, але допускає окремі помилки та потребує корекції.
	6	Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, порівнює, класифікує та встановлює зв'язки між хімічними поняттями, речовинами і явищами; читає та використовує хімічні формули й рівняння; розв'язує типові завдання з незначною допомогою, може пояснити отриманий результат.	Самостійно виконує типові навчальні завдання, застосовуючи відомі алгоритми; використовує хімічні знання під час розв'язування нескладних задач і виконання практичних робіт; уміє працювати з таблицями, схемами, формулами; за потреби звертається по допомогу для складніших завдань.	Переважно самостійно виконує типові завдання, правильно обирає спосіб їх виконання. Може працювати за алгоритмом, здійснювати нескладні розрахунки та робити висновки, звертаючись по допомогу лише за потреби.	Активно взаємодіє з учителем та однокласниками під час навчальної діяльності. Зрозуміло висловлює думки, аргументує відповіді на доступному рівні, бере участь у спільному обговоренні та виконанні практичних і дослідницьких завдань. Уміє слухати інших і враховувати їхні пропозиції.	Уміння виявляє достатньо часто, самостійно виконує типові завдання, застосовує знання про речовини, хімічні формули, рівняння та властивості речовин у знайомих ситуаціях. Помилки переважно виправляє після підказки.
	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, установлює прості причинно-наслідкові зв'язки, класифікує речовини та явища за	Виконує навчальні завдання за зразком або алгоритмом, застосовує відомі способи розв'язування хімічних задач і	Виконує навчальні завдання переважно самостійно, але потребує допомоги в окремих	Достатньо активно взаємодіє з учителем та однокласниками, висловлює власну думку,	Уміння виявляються часто, але ще не завжди стабільно. Учень/учениця

		заданими ознаками, застосовує знання за зразком або в типових ситуаціях. Може виконувати нескладні завдання з використанням хімічних формул, рівнянь реакцій і таблиць.	виконання вправ. Здійснює прості хімічні дослідження за інструкцією, дотримується правил безпеки. Потребує незначної допомоги в перенесенні знань у нову ситуацію.	випадках. За підказкою виправляє помилки, застосовує відомі способи розв'язання хімічних завдань.	бере участь в обговоренні, виконує спільні завдання, може аргументувати відповідь із незначною допомогою.	правильно застосовує знання та виконує хімічні завдання у типових ситуаціях, може допускати окремі неточності, потребує незначної допомоги в складніших випадках.
	8	Застосовує та аналізує навчальний матеріал, порівнює властивості речовин і хімічні явища, встановлює взаємозв'язки між складом, будовою та властивостями речовин, обґрунтовує висновки. Уміє переносити набуті знання на типові практичні та навчальні ситуації.	Впевнено виконує основні навчальні завдання, застосовує знання для розв'язування типових і дещо змінених хімічних задач. Самостійно проводить нескладні спостереження та досліди за планом, аналізує отримані результати, робить обґрунтовані висновки.	Виконує завдання самостійно та достатньо впевнено, правильно застосовує знання й уміння в типових ситуаціях. За потреби може скористатися незначною допомогою для уточнення способу дії.	Активно співпрацює під час навчальної діяльності, чітко висловлює та аргументує власну думку, ставить запитання, бере участь у дискусіях, конструктивно взаємодіє в парі та групі, враховує думки інших.	Уміння виявляються дуже часто та переважно стабільно. Учень/учениця самостійно застосовує знання, виконує розрахунки, складає й аналізує хімічні формули та рівняння, пояснює результати досліджень; помилки поодинокі й самостійно виправляються.
	9	Аналізує, узагальнює та систематизує хімічні знання, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить обґрунтовані висновки, застосовує знання в нових і змінених ситуаціях. Уміє пояснювати хімічні явища на основі знань про склад, будову та властивості речовин.	Самостійно й результативно організовує навчальну діяльність, застосовує хімічні знання в різних навчальних ситуаціях. Уміє планувати виконання дослідження, добирати способи розв'язання завдань, аналізувати результати експерименту, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та формулювати аргументовані висновки.	Виконує завдання самостійно, послідовно й упевнено, обирає доцільний спосіб виконання, може переносити набуті знання на нові навчальні ситуації та самостійно контролює результат.	Ініціативно та результативно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, самостійно аргументує й обстоює власну позицію, конструктивно веде діалог, активно співпрацює в групі, пропонує способи розв'язання проблемних ситуацій та сприяє досягненню спільного результату.	Уміння виявляються систематично, стабільно та в різних навчальних ситуаціях. Учень/учениця самостійно й правильно застосовує хімічні знання, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, аналізує та пояснює результати дослідів, переносить набуті вміння на нові завдання.
	10	Вільно відтворює, пояснює та застосовує хімічні поняття, закономірності, символи й формули. Установлює причинно-наслідкові зв'язки між складом, будовою, властивостями та застосуванням речовин. Аналізує інформацію,	Систематично та результативно виконує навчальні завдання з хімії, застосовує знання під час розв'язування стандартних і частково змінених завдань, самостійно працює з інформацією, правильно виконує хімічні розрахунки,	Виконує навчальні та практичні завдання переважно самостійно, правильно застосовує знання й уміння. За потреби використовує незначну допомогу	Активно й результативно взаємодіє з учителем та однокласниками, чітко висловлює думки, аргументує відповіді, бере участь у обговоренні та спільному виконанні навчальних завдань,	Уміння виявляються систематично та майже завжди. Учень/учениця стабільно застосовує набуті знання й уміння під час виконання різних навчальних завдань, самостійно використовує

		порівнює об’єкти й процеси, робить обґрунтовані висновки.	складає та аналізує формули й рівняння реакцій. Уміє планувати послідовність дій під час практичної роботи, робить обґрунтовані висновки.	вчителя для уточнення або перевірки результату.	дотримується правил конструктивної взаємодії.	їх у нових ситуаціях, допускаючи лише незначні неточності.
	11	Впевнено аналізує, узагальнює та систематизує хімічну інформацію, самостійно встановлює зв’язки між хімічними явищами та закономірностями. Застосовує знання в нових навчальних ситуаціях, аргументує власні висновки, прогнозує результати хімічних процесів на основі наукових закономірностей.	Стабільно й самостійно виконує навчальні та практичні завдання, творчо застосовує хімічні знання в нових ситуаціях, установлює причинно-наслідкові зв’язки, аналізує результати досліджень, пояснює хімічні явища та процеси. Самостійно планує діяльність, контролює її виконання, аргументовано оцінює отримані результати.	Виконує завдання самостійно й упевнено, обирає доцільні способи розв’язання, може пояснити послідовність дій, самостійно виправляє виявлені помилки.	Впевнено комунікує та ефективно співпрацює під час виконання індивідуальних і групових завдань з хімії, самостійно аргументує власну позицію, уважно сприймає думки інших, уміє домовлятися, доповнювати й коректно оцінювати результати спільної роботи.	Уміння виявляються постійно й упевнено. Учень/учениця самостійно застосовує знання з хімії, правильно виконує практичні, розрахункові та дослідницькі завдання, аргументує висновки й переносить уміння в нові навчальні ситуації.
	12	Демонструє високий рівень сформованості критичного, логічного й системного мислення. Самостійно аналізує складні хімічні ситуації, інтегрує знання з різних тем і природничих наук, висуває припущення та обґрунтовує їх, знаходить оптимальні способи розв’язання проблем. Творчо застосовує хімічні знання, робить самостійні, аргументовані та доказові висновки.	Систематично демонструє високий рівень навчальної діяльності, творчо й самостійно застосовує знання з хімії у нестандартних ситуаціях, розв’язує проблемні та дослідницькі завдання, обґрунтовує власні висновки, прогнозує результати експерименту. Виявляє ініціативність, самостійно визначає способи розв’язання завдань, критично оцінює результати та ефективність власної діяльності.	Повністю самостійно планує та виконує навчальні, практичні й дослідницькі завдання, обирає ефективні способи їх виконання, обґрунтовує результати, самостійно оцінює та вдосконалює власну діяльність.	Систематично демонструє високий рівень комунікації та взаємодії: ініціює співпрацю, чітко й переконливо висловлює та аргументує власні думки, конструктивно веде дискусію, поважає різні позиції, допомагає іншим, ефективно організовує спільну діяльність і відповідає за її результат.	Уміння виявляються стабільно, системно та творчо. Учень/учениця вільно застосовує знання й уміння в різноманітних і нових ситуаціях, самостійно аналізує хімічні явища, проводить дослідження, обґрунтовує висновки, встановлює причинно-наслідкові зв’язки та творчо використовує набуті компетентності.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1. Когнітивні процеси	Розуміння, запам’ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2. Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3. Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв’язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.
4. Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5. Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.

Основні види оцінювання:

Формувальне оцінювання:

Допомагає відстежувати прогрес учнів, надає зворотний зв'язок та коригує навчання без виставлення оцінок до класного журналу.

Поточне оцінювання: Здійснюється під час уроків у процесі повсякденного опрацювання тем (усні відповіді, короткі тести, самостійні роботи).

Підсумкове оцінювання:

Виставляється за результатами опанування теми, семестру або року за 12-бальною шкалою. Воно поділяється на:

Тематичне: За результатами вивчення теми.

Семестрове: За підсумками півріччя.

Річне: Загальна оцінка за навчальний рік.

Список джерел нормативно-правової бази:

1. Портал Верховної Ради України — Офіційне джерело. Наказ МОН № 722 «Про затвердження загальних критеріїв оцінювання».

2. Ресурс «Знайшов» / НУШ — Нормативно-методичне роз'яснення щодо структури 5 наскрізних показників оцінювання на 2026/2027 навчальний рік.

3. Методичний портал «Освіта.UA» — Інструктивно-методичні рекомендації щодо впровадження критеріїв у закладах середньої освіти.

Критерії оцінювання з інтегрованого курсу «Здоров’я, безпека та добробут» для 5–9 класів

Нормативна основа: Наказ МОН України від 04.05.2026 №772 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», Наказ МОН України від 14.08.2026 №1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», Закон України «Про академічну доброчесність» та Закон України «Про повну загальну середню освіту» .

Особливості оцінювання курсу: предмет має практико-орієнтований характер. При оцінюванні враховується не лише засвоєння знань про здоров’я, безпеку та добробут, але й сформованість умінь застосовувати ці знання в життєвих ситуаціях: складати алгоритми дій у небезпечних ситуаціях, надавати домедичну допомогу, оцінювати ризики, комунікувати в стресових умовах, приймати обґрунтовані рішення щодо збереження здоров’я.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
	1	Розпізнає та називає окремі правила безпеки, види небезпек, поняття здоров’я виключно з допомогою вчителя .	Виконує елементарні завдання за зразком із постійною допомогою вчителя (наприклад, повторює алгоритм дій за підручником) .	Потребує постійного контролю та супроводу на всіх етапах виконання завдання.	Має значні труднощі у висловлюванні думок про безпеку та здоров’я; потребує постійної допомоги вчителя .	Уміння виявляються дуже рідко, лише у найпростіших ситуаціях та за активної допомоги вчителя.
	2	За допомогою вчителя називає	Відтворює окремі фрагменти	Виконує завдання за зразком або з	З допомогою вчителя висловлює прості	Уміння виявляються епізодично,

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
		окремі факти про небезпеки; знаходить визначення понять у підручнику .	навчального матеріалу (наприклад, назви видів укриттів або сигналів оповіщення) .	частковою допомогою вчителя.	судження про безпечну поведінку .	переважно у відтворювальній діяльності.
	3	Наводить приклади окремих небезпечних ситуацій (природних, техногенних, соціальних); фрагментарно описує їх за допомогою вчителя .	Виконує завдання за інструкцією; описує дії в типових небезпечних ситуаціях за планом, допускаючи неточності .	Частково самостійний у виконанні типових завдань; робота в групі потребує активізації та контролю з боку вчителя .	Бере участь у груповій роботі переважно як спостерігач; потребує стимулювання до спілкування .	Уміння виявляються несистематично, у знайомих навчальних ситуаціях.
	4	За допомогою вчителя дає визначення окремих понять;	За допомогою вчителя знаходить інформацію в підручнику для виконання	Виконує завдання переважно за допомогою вчителя або однокласників .	За допомогою інших виконує завдання у малій групі співробітництва .	Іноді виявляє вміння, але потребує постійної підтримки.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
		фрагментарно характеризує види небезпек .	елементарного завдання з безпеки .			
	5	Відтворює основний навчальний матеріал, допускаючи неточності у визначеннях; описує алгоритми безпечної поведінки за типовим планом .	Називає складові добробуту; за допомогою вчителя аналізує ризики небезпечних ситуацій .	Виконує завдання за інструкцією, частково самостійно; звертається по допомогу у складних випадках.	Висловлює думки, але не завжди може аргументувати їх; бере участь у діалозі з допомогою вчителя .	Нерегулярно демонструє необхідні вміння, припускається неточностей.
	6	Відтворює основні положення навчального матеріалу; характеризує небезпеки мирного та воєнного часу з	Розрізняє особистий і суспільний добробут; виконує завдання у групі за вказівкою .	Розуміє та пояснює матеріал; виконує репродуктивні види діяльності за алгоритмом самостійно.	Відповідає на запитання, працює в групі, виконуючи доручену частину спільного завдання .	Уміння виявляються систематично в типових ситуаціях, допускає незначні помилки.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
		незначними неточностями .				
	7	Самостійно відтворює більшу частину матеріалу з незначними порушеннями послідовності; розкриває принципи безпечної життєдіяльності .	За зразком виконує завдання; складає алгоритм дій у небезпечних ситуаціях на основі знань і власного досвіду .	Самостійно оцінює ризики; діє переважно самостійно, але може звертатися по допомогу .	Співпрацює в групі, висловлює та аргументує окремі думки .	Уміння виявляються досить часто, учень володіє знаннями на достатньому рівні.
	8	Самостійно послідовно відтворює матеріал з окремими неточностями; аналізує та встановлює зв’язки між різними видами небезпек .	Демонструє безпечну поведінку в побуті, закладі освіти, на вулиці, у громадських місцях; оцінює прийнятні та неприйнятні ризики .	Активно співпрацює з іншими; діє самостійно, визначає свої завдання в груповій діяльності .	Відповідає на запитання, доповнює думки однокласників; активно співпрацює під час виконання завдань .	Уміння виявляються стійко та систематично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
	9	Вільно відтворює матеріал; аналізує інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між порушенням правил безпеки та наслідками .	Моделює взаємодію з рятувальними службами; визначає ступінь складності ушкоджень і травм, надає домедичну допомогу .	Самостійно планує та виконує навчальні завдання в знайомих ситуаціях; за потреби звертається по консультацію .	Виявляє емоційно-ціннісне ставлення до власного здоров'я та безпеки; бере участь в обговоренні проблемних питань .	Уміння виявляються регулярно, учень правильно застосовує знання в різних ситуаціях.
	10	Логічно відтворює матеріал; розкриває суть впливу різних чинників на добробут; дає порівняльну характеристику способам реагування на небезпеки .	Аналізує, систематизує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; керує стресом .	Планує та здійснює дослідницьку діяльність самостійно, висуває гіпотези щодо зниження ризиків.	Аргументовано відстоює власну позицію в дискусіях, презентує результати досліджень .	Уміння виявляються систематично, учень демонструє творчий підхід.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
	11	Виявляє міцні знання; самостійно аналізує закономірності безпечної поведінки, пояснює прикладами з власних спостережень .	Створює прості візуальні медіапродукти (пам’ятки безпеки, комікси, колажі); приймає обґрунтовані рішення у сфері здоров’я .	Повністю самостійний, проявляє ініціативу у розв’язанні проблемних питань безпеки .	Виявляє переконання і ціннісні орієнтації; бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань .	Уміння виявляються стабільно, учень глибоко розуміє матеріал і вміє застосовувати знання на практиці.
	12	Виявляє системні знання; усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує питання здоров’я, безпеки та добробуту .	Використовує знання з інших предметів; знаходить додаткові джерела інформації; створює новий продукт (проєкт, дослідження, модель безпечної поведінки) .	Повністю самостійний, ініціативний, здатний до самооцінювання та рефлексії власної діяльності .	Аргументує власне ставлення до різних поглядів на проблеми здоров’я та безпеки; бере участь у дискусіях, приймає обґрунтовані рішення .	Уміння виявляються на стабільно високому рівні, учень демонструє здатність до переносу знань у нову ситуацію.

Додаткові положення відповідно до нормативних документів :

- **Академічна доброчесність:** Порушення (плагіат, списування, фабрикація даних спостережень) фіксуються, до учнів застосовуються заходи згідно із Законом України «Про академічну доброчесність».
- **Врахування поведінки:** Поведінка, дисциплінованість, старанність та інші особистісні характеристики учня не є підставою для визначення оцінки з курсу.
- **Учні з ООП:** Критерії адаптуються з урахуванням особливих освітніх потреб учнів.
- **Формувальне оцінювання:** Результати формувального оцінювання не впливають на підсумкову оцінку, але використовуються для відстеження навчального поступу учня

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

з навчального предмета «Мистецтво»

Мистецька освітня галузь • 5–9 класи НУШ

Критерії укладено згідно з наказом МОН України «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» від 04.05.2026 № 722, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24.07.2026 за № 922/46316.

У змісті: критерії для кожного бала від 1 до 12 за когнітивними процесами, навчальною діяльністю, рівнем самостійності, комунікацією та взаємодією, частотою вияву вмінь.

Формулювання конкретизовано для мистецької освіти: сприймання, аналіз та інтерпретація творів, художньо-творча діяльність, експериментування, мистецька комунікація, емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення, проєктна й цифрова діяльність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ - 1 БАЛ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	**Розгорнута характеристика результату навчання на 1 бал**
За когнітивними процесами	Розпізнає окремі елементи мистецтва лише після пояснення: колір, лінію, форму, звук, ритм, темп, образ або фрагмент твору. За допомогою відповідає на найпростіші запитання, допускаючи суттєві помилки.
За навчальною діяльністю	Виконує лише окремі дії за зразком: повторює простий ритм, відтворює фрагмент, виконує нескладну вправу з образотворчої, музичної, хореографічної чи театральної діяльності. Результат фрагментарний.

За рівнем самостійності	Працює тільки за безпосереднього керівництва педагога; потребує покрокової демонстрації, постійних нагадувань і допомоги під час завершення роботи.
За рівнем комунікації та взаємодії	Реагує на запитання дорослого, висловлюється окремими словами або короткими фразами; у парній чи груповій роботі потребує постійної підтримки.
За частотою вияву вмінь	Мистецькі вміння виявляються епізодично, лише в окремих знайомих ситуаціях і значною мірою залежать від допомоги.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ - 2 БАЛИ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 2 бали
За когнітивними процесами	Розпізнає окремі відомі мистецькі явища, види або жанри; за навідними запитаннями називає тему, настрій чи ознаку твору, але не встановлює зв’язків між ними.
За навчальною діяльністю	Виконує прості художньо-творчі завдання за зразком: створює окремий образ, відтворює ритмічний, музичний або руховий фрагмент; потребує значної допомоги у виборі засобів виразності.
За рівнем самостійності	Працює за постійної підтримки; не завжди самостійно обирає матеріали, спосіб дії та послідовність виконання.
За рівнем комунікації та взаємодії	Відповідає на запитання після спонукання; бере участь у спільній діяльності переважно пасивно, потребує нагадувань щодо правил взаємодії.

За частотою вияву вмінь	Уміння виявляються поодиноко; правильне виконання можливе переважно в дуже знайомих ситуаціях.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 3 БАЛИ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 3 бали
За когнітивними процесами	Відтворює окремі мистецькі поняття та факти за зразком; з допомогою визначає вид мистецтва, настрій, тему або окремий засіб виразності; пояснення поверхові.
За навчальною діяльністю	Виконує нескладні вправи за алгоритмом: просте зображення, ритмічний малюнок, спів, рух, декоративну чи сценічну вправу. Потребує корекції.
За рівнем самостійності	Виконує окремі етапи самостійно, але потребує постійного контролю, нагадувань і допомоги в організації процесу.
За рівнем комунікації та взаємодії	Може коротко висловити враження від твору; бере участь у діалозі після запрошення; у групі виконує просту визначену роль.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння епізодично; у знайомих завданнях можливі окремі правильні дії, але результат нестійкий.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність,*

аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 4 БАЛИ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 4 бали
За когнітивними процесами	Розуміє основні мистецькі поняття, розпізнає поширені види та жанри; знаходить очевидні засоби виразності, визначає загальний настрій і тему; робить прості висновки з допомогою.
За навчальною діяльністю	Виконує типові художньо-творчі завдання за правилом або зразком; використовує окремі засоби виразності; може відтворити нескладний музичний, образотворчий, хореографічний чи театральний матеріал.
За рівнем самостійності	Потребує переважно зовнішнього керівництва; знайому частину роботи може виконати самостійно, але потребує нагадувань і перевірки.
За рівнем комунікації та взаємодії	Включається в обговорення за ініціативи інших; коротко описує твір або власну роботу; дотримується окремих правил співпраці.
За частотою вияву вмінь	Виявляє мистецькі вміння епізодично; у типових ситуаціях поступово демонструє впевненіше виконання.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 5 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 5 балів
За когнітивними процесами	Розуміє основний зміст і образний характер твору; визначає тему, настрій, окремі засоби виразності та їх очевидний вплив; використовує базову мистецьку термінологію.
За навчальною діяльністю	Виконує типові творчі завдання за алгоритмом: створює композицію, виконує музичний/руховий матеріал, працює з художніми матеріалами; добирає засоби виразності за допомогою.
За рівнем самостійності	Працює під керівництвом учителя; більшу частину знайомого завдання може виконати без постійної допомоги, але потребує підтримки під час планування або коригування.
За рівнем комунікації та взаємодії	Підтримує коротке обговорення, висловлює власне враження; слухає думки інших; у групі співпрацює за визначеною роллю.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння епізодично, переважно в типових ситуаціях; результат поступово стає стабільнішим.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 6 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 6 балів
За когнітивними процесами	Пояснює основний зміст, образи й настрій твору; розпізнає основні засоби художньої виразності та пояснює їх просту роль; встановлює нескладні зв’язки між формою, змістом і власним емоційним сприйняттям.
За навчальною діяльністю	Виконує типові художньо-творчі завдання за зразком або алгоритмом; створює нескладний власний продукт; використовує колір, композицію, ритм, тембр, динаміку, рух, інтонацію чи цифрові засоби відповідно до задуму.
За рівнем самостійності	Самостійно виконує окремі етапи; дотримується визначеної послідовності; за орієнтирами може виявити очевидні недоліки та виправити їх.
За рівнем комунікації та взаємодії	Підтримує діалог про мистецтво, висловлює власну думку простими аргументами; бере участь у спільному виконанні, обговоренні або презентації.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння епізодично, але в типових навчальних ситуаціях результат відносно стабільний.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 7 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 7 балів
За когнітивними процесами	Характеризує зміст, образи та художню мову твору; визначає тему, ідею, настрій, жанрові ознаки; пояснює роль окремих засобів виразності; порівнює твори за визначеними ознаками.

За навчальною діяльністю	Самостійно виконує типові художньо-творчі завдання; планує нескладний творчий задум; добирає матеріали й засоби виразності; створює та презентує мистецький продукт.
За рівнем самостійності	Переважно самостійно планує виконання знайомого завдання, контролює окремі етапи; звертається по допомогу переважно у нових або складніших ситуаціях.
За рівнем комунікації та взаємодії	Бере активнішу участь в обговоренні, пояснює власний задум, ставить запитання, реагує на думки інших; конструктивно співпрацює у творчій групі.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння постійно в типових навчальних ситуаціях; результат достатньо стабільний.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 8 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 8 балів
За когнітивними процесами	Аналізує зміст і форму твору, встановлює зв’язки між художнім задумом і засобами виразності; порівнює твори, інтерпретує образи та емоційні стани; аргументує власне сприйняття прикладами.
За навчальною діяльністю	Самостійно виконує пошукові й творчі завдання; експериментує з матеріалами, техніками, звуком, рухом, композицією або цифровими засобами; удосконалює власний продукт за критеріями.

За рівнем самостійності	Самостійно визначає послідовність основних дій та ресурси; оцінює проміжний результат; коригує роботу після зворотного зв’язку.
За рівнем комунікації та взаємодії	Ініціює репліки й запитання, аргументує мистецькі судження; конструктивно реагує на оцінки інших; співпрацює для спільного творчого результату.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях і частково в нових; переносить знайомі способи діяльності на близький контекст.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 9 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 9 балів
За когнітивними процесами	Аналізує та інтерпретує твори різних видів мистецтва; встановлює зв’язки між змістом, формою, контекстом і художніми засобами; порівнює мистецькі рішення; формулює обґрунтовані оцінні судження.
За навчальною діяльністю	Самостійно виконує пошукові, аналітичні та творчі завдання; створює цілісний мистецький продукт; обґрунтовано добирає техніки й засоби виразності; презентує задум, процес і результат; відповідально використовує цифрові інструменти.
За рівнем самостійності	Самостійно планує, організовує та контролює роботу; коригує творчий задум на основі результату; визначає способи вдосконалення.
За рівнем комунікації та	Активно бере участь у дискусіях і спільних проєктах; аргументує позицію,

взаємодії	порівнює погляди, надає коректний зворотний зв’язок; сприяє спільній меті.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння постійно в типових і в окремих нетипових ситуаціях; переносить набуті способи на нові споріднені завдання.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 10 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 10 балів
За когнітивними процесами	Аналізує, інтерпретує та оцінює мистецькі твори, явища й культурні контексти; встановлює складні зв’язки між формою, змістом, авторським задумом і середовищем; критично оцінює різні інтерпретації.
За навчальною діяльністю	Самостійно виконує дослідницькі, творчі та проєктні завдання; створює мистецькі продукти відповідно до задуму й аудиторії; поєднує різні засоби виразності та техніки; редагує й удосконалює результат.
За рівнем самостійності	Організовує власну діяльність, планує час і ресурси, обирає доцільні способи роботи; перевіряє якість результату; бере відповідальність за власний творчий результат.
За рівнем комунікації та взаємодії	Ініціює обговорення, аналізує позиції інших; аргументовано відстоює думку, визнає контраргументи; допомагає групі виробити спільне мистецьке рішення.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння системно в типових і окремих нетипових ситуаціях; переносить способи діяльності на нові мистецькі контексти.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність, аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 11 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 11 балів
За когнітивними процесами	Глибоко аналізує й інтерпретує твори, стилі, напрями та культурні явища; систематизує інформацію, виявляє складні образно-смислові зв’язки; порівнює інтерпретації та аргументовано оцінює художню цінність і вплив мистецьких явищ.
За навчальною діяльністю	Самостійно створює складні індивідуальні й групові мистецькі проєкти; поєднує різні види, техніки та цифрові інструменти; проводить міні-дослідження, презентує результати; демонструє творчий пошук і експериментування.
За рівнем самостійності	Самостійно планує, організовує та коригує діяльність; прогнозує труднощі, добирає ресурси й стратегії; оцінює проміжні результати та визначає напрями вдосконалення.
За рівнем комунікації та взаємодії	Ініціює продуктивну дискусію; інтегрує думки учасників, надає точний і коректний зворотний зв’язок; допомагає іншим удосконалити творчі рішення; ефективно працює у спільному проєкті.
За частотою вияву вмінь	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях; стабільно переносить набуті способи діяльності на нові мистецькі контексти.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність,*

аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ — 12 БАЛІВ

Мистецька освітня галузь • «Мистецтво» • 5–9 класи НУШ

Параметр	Розгорнута характеристика результату навчання на 12 балів
За когнітивними процесами	Самостійно й глибоко аналізує, інтерпретує та критично оцінює твори, мистецькі процеси й культурні явища; синтезує інформацію з різних джерел і видів мистецтва; виявляє багаторівневі зв’язки, підтексти й авторські стратегії; формулює оригінальні аргументовані висновки.
За навчальною діяльністю	Самостійно виконує складні творчі, дослідницькі та проєктні завдання; створює оригінальні мистецькі продукти; гнучко поєднує техніки, матеріали, види мистецтва та цифрові засоби; самостійно вдосконалює результат; презентує й обґрунтовує авторський задум.
За рівнем самостійності	Самостійно планує, організовує, контролює та коригує власну діяльність; прогнозує результат, свідомо обирає стратегії й ресурси; критично оцінює власний поступ і визначає напрями творчого розвитку.
За рівнем комунікації та взаємодії	Виступає активним учасником і організатором мистецької комунікації; аргументовано відстоює та за потреби переглядає позицію; синтезує думки учасників; спрямовує дискусію і спільну діяльність на творчу мету.
За частотою вияву вмінь	Виявляє мистецькі, творчі, комунікативні та аналітичні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях; творчо переносить їх на нові проблеми, техніки, жанри, види мистецтва та культурні контексти.

Примітка для педагога. *Дескриптор є орієнтиром для співвіднесення фактично продемонстрованого рівня з балом. Враховуйте очікуваний результат, складність завдання, якість процесу й мистецького продукту, доречність засобів виразності, самостійність,*

аргументованість суджень, взаємодію та здатність переносити вміння в нові ситуації. Не зводьте оцінювання лише до технічної майстерності: важливими є також сприймання, осмислення, творчий задум, емоційний досвід і рефлексія.

МЕТОДИЧНА ПРИМІТКА

Галузева специфіка. Критерії враховують сприймання й аналіз мистецьких творів, художньо-творчу діяльність, інтерпретацію, експериментування, мистецьку комунікацію, емоційний досвід і художньо-естетичне ставлення.

Предмет оцінювання. Можуть оцінюватися аналіз та інтерпретація творів, виконання/відтворення мистецького матеріалу, створення власного продукту, добір засобів виразності, робота з матеріалами й техніками, творчі та дослідницькі проєкти, презентація, рефлексія та участь у спільній діяльності.

Самостійність і творчість. Зростання бала відображає перехід від відтворення й роботи за зразком до самостійного задуму, вибору засобів, експериментування, оцінювання та вдосконалення власного результату.

Формувальне оцінювання. Дескриптори доцільно використовувати для конкретного зворотного зв’язку: що вже сформовано, що потребує вдосконалення і який наступний крок допоможе підвищити результат. Доцільно поєднувати оцінювання вчителя із самооцінюванням та взаємооцінюванням.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІНФОРМАТИКИ

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії визначають рівень сформованості знань і вмінь учнів з ІНФОРМАТИКИ через інтегровані показники **когнітивних процесів, навчальної діяльності, самостійності, комунікації та взаємодії, а також частоти й стабільності вияву сформованих умінь**

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі об’єкти інформатики, цифрові пристрої, поняття та елементи інформаційних технологій. Виконує найпростіші дії лише за зразком.	Виконує окремі елементарні операції з цифровими пристроями та програмами за безпосередньої допомоги вчителя.	Потребує постійного супроводу, покрокового пояснення та контролю.	Реагує на звернення, відповідає на прості запитання; взаємодіє переважно після спонукання.	Уміння виявляються епізодично й лише за значної допомоги.
2 / початковий	Розпізнає основні поняття, об’єкти та дії в інформаційному середовищі. Виявляє початкове розуміння призначення цифрових інструментів.	Виконує прості операції за зразком: відкриває файли, вводить і редагує інформацію, використовує окремі команди програм.	Працює за чіткою інструкцією, потребує постійних нагадувань і перевірки.	Дає короткі відповіді, може долучитися до парної роботи після додаткового стимулювання.	Вміння виявляються нестійко, переважно у знайомих ситуаціях.
3 / початковий	Відтворює окремі інформатичні поняття, розпізнає алгоритми, дані, файли, цифрові сервіси за заданими ознаками.	Виконує типові операції за алгоритмом: створює прості документи, працює з файлами, виконує нескладні алгоритмічні завдання.	Працює за запропонованим алгоритмом, частково контролює результат, потребує допомоги у виправленні помилок.	Висловлює елементарну думку, бере участь у спільному виконанні завдання за підтримки вчителя.	Вміння виявляються переважно в типових завданнях і нестабільно.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
4 / середній	Розуміє основні поняття інформатики: інформація, дані, алгоритм, файл, програма, цифрова безпека. Встановлює прості зв'язки між інформаційними процесами.	Виконує типові практичні завдання за алгоритмом: створює та редагує цифрові об'єкти, працює з текстовою, графічною, числовою інформацією.	Працює за алгоритмом, запропонованим учителем, потребує допомоги під час перенесення знань у нову ситуацію.	Відповідає на запитання, бере участь у простому обговоренні, дотримується правил роботи в цифровому середовищі.	Демонструє базові вміння у більшості типових завдань, але потребує підтримки.
5 / середній	Пояснює основні інформатичні поняття, розрізняє види даних, інформаційні процеси, цифрові інструменти. Встановлює нескладні причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує типові практичні завдання, опрацьовує дані, створює цифрові продукти, складає прості алгоритми та програми за зразком.	Виконує більшу частину роботи за алгоритмом із періодичною допомогою. Може перевірити окремі результати.	Висловлює власну думку, слухає інших, бере участь у парній та груповій роботі.	Вміння виявляються регулярно у типових ситуаціях, але можуть бути нестійкими при ускладненні завдання.
6 / середній	Демонструє розуміння принципів роботи інформаційних систем, алгоритмів і цифрових технологій. Аналізує прості інформаційні процеси, порівнює способи виконання завдань.	Самостійно виконує типові практичні завдання: опрацьовує дані, створює цифрові документи, алгоритми, презентації, прості програми або моделі.	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом, може виявити й виправити очевидну помилку.	Аргументує просте рішення, ставить запитання, бере участь у спільному розв'язанні інформаційних та алгоритмічних задач.	Вміння виявляються достатньо регулярно у типових навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує інформаційні процеси, структуру даних, алгоритми та цифрові продукти. Встановлює зв'язки між способом розв'язання задачі та отриманим результатом.	Самостійно розв'язує практичні інформатичні задачі, добирає цифрові інструменти, створює й удосконалює цифрові продукти, застосовує алгоритмічне мислення.	Самостійно обирає відомий спосіб виконання, планує послідовність дій, здійснює первинну перевірку результату.	Чітко пояснює спосіб розв'язання, аргументує вибір цифрових інструментів, конструктивно співпрацює з іншими.	Предметні вміння виявляються регулярно в більшості передбачених навчальних ситуацій.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
8 / достатній	Порівнює, систематизує та узагальнює інформацію. Аналізує алгоритми, моделі, програмні рішення, оцінює їх ефективність і доцільність.	Застосовує знання для розв’язання практичних і навчальних задач, працює з даними, створює цифрові проєкти, використовує програмування, моделювання та цифрові сервіси відповідно до мети.	Самостійно планує роботу, добирає цифрові інструменти, контролює проміжні результати та коригує власні дії.	Аргументовано висловлюється, використовує інформатичну термінологію, враховує пропозиції інших, ефективно працює в команді.	Вміння виявляються стабільно у різних типових і частково змінених ситуаціях.
9 / достатній	Критично аналізує цифрову та інформаційну діяльність, оцінює достовірність інформації, ефективність алгоритмів і доцільність технологічних рішень.	Комплексно розв’язує практико-орієнтовані задачі, обґрунтовує вибір інструментів, створює та тестує цифрові продукти, аналізує результати й удосконалює рішення.	Повністю організовує власну діяльність у межах завдання, самостійно добирає джерела та інструменти, здійснює самооцінювання.	Переконливо пояснює рішення, веде конструктивний діалог, ставить змістовні запитання, коректно сприймає альтернативні способи розв’язання.	Високий рівень умінь виявляється систематично у різноманітних навчальних і практичних ситуаціях.
10 / високий	Глибоко аналізує та синтезує інформацію, оцінює алгоритми, моделі, дані й цифрові технології. Виявляє закономірності, прогнозує результати та наслідки технологічних рішень.	Самостійно розв’язує складні задачі, розробляє алгоритми, програми, моделі й цифрові продукти, використовує різні інформаційні технології відповідно до поставленої мети.	Самостійно визначає мету, планує роботу, обирає оптимальні інструменти, тестує результат, виявляє недоліки та коригує діяльність.	Вільно й аргументовано комунікує, презентує цифровий продукт, бере відповідальність за частину командної роботи, конструктивно веде обговорення.	Вміння виявляються систематично, впевнено та в нових для учня/учениці ситуаціях.
11 / високий	Демонструє розвинене критичне, системне та алгоритмічне мислення. Інтерпретує дані, зіставляє різні способи розв’язання,	Комплексно досліджує інформаційні проблеми, самостійно створює складні цифрові продукти, програмні рішення, моделі або	Виявляє високий рівень саморегуляції: самостійно визначає завдання, планує стратегію, прогнозує результат, оцінює якість	Переконливо захищає власне технологічне рішення, аналізує пропозиції інших, ефективно співпрацює, розподіляє ролі та	Предметні вміння виявляються систематично, стабільно та в широкому спектрі

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	оцінює їх ефективність, безпечність і доцільність.	проєкти, тестує та вдосконалює їх.	роботи та вносить корективи.	відповідальність у команді.	навчальних і практичних ситуацій.
12 / високий	Демонструє найвищий рівень критичного, системного, алгоритмічного й творчого мислення. Самостійно досліджує складні інформаційні проблеми, синтезує дані з різних джерел, створює оригінальні способи розв’язання.	Творчо застосовує інформатичні знання у нових ситуаціях; самостійно проєктує, програмує, моделює, тестує та презентує цифрові продукти, обґрунтовує ефективність власних рішень.	Повністю самостійно організовує навчально-пізнавальну діяльність, визначає мету й стратегію, прогнозує результат, здійснює рефлексію та вдосконалює власні способи роботи.	Є активним і відповідальним учасником командної діяльності, переконливо презентує та захищає цифрові рішення, ініціює співпрацю, допомагає команді досягати спільного результату.	Вміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових інформаційно-технологічних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІНФОРМАТИКИ

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про інформацію, дані, цифрові пристрої, програмне забезпечення, алгоритми та цифрові технології. Розпізнає окремі поняття й об’єкти інформатики за зразком. Виконує найпростіші операції з цифровими пристроями та програмами за безпосередньої допомоги вчителя. Потребує постійної підтримки під час виконання практичних завдань, дотримання правил безпечної роботи та виправлення помилок.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні поняття інформатики, інформаційні процеси, принципи роботи цифрових пристроїв і програм. За алгоритмом виконує типові практичні завдання: створює та редагує цифрові документи, опрацьовує дані, працює з файлами, складає прості алгоритми. Застосовує базові цифрові інструменти, дотримується основних правил цифрової безпеки. Виконує завдання переважно за зразком або з періодичною допомогою вчителя.
7–9 балів — достатній	Учень/учениця демонструє достатній рівень інформатичних знань і практичних умінь. Аналізує інформацію та дані, встановлює зв’язки між алгоритмом, способом розв’язання і результатом. Самостійно добирає цифрові інструменти для виконання типових практичних завдань, створює й редагує цифрові продукти, використовує алгоритмічне мислення,

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
	програмування та моделювання на відповідному рівні. Уміє перевіряти результати, знаходити й виправляти помилки, аргументувати вибір способу розв’язання, ефективно працює індивідуально та в команді.
10–12 балів — високий	Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання з інформатики. Критично аналізує інформацію, оцінює достовірність даних, ефективність алгоритмів і доцільність цифрових технологій. Самостійно розв’язує складні та проблемні задачі, розробляє алгоритми, програми, моделі й цифрові продукти, тестує та вдосконалює власні рішення. Творчо застосовує інформатичні знання у нових ситуаціях, прогнозує результати, аргументовано презентує власні розробки, ефективно співпрацюють в команді та демонструє відповідальну й безпечну поведінку в цифровому середовищі.

ОСНОВНІ ПРЕДМЕТНІ ОРІЄНТИРИ ДЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Під час оцінювання доцільно комплексно враховувати, наскільки учень/учениця:

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
1	**Розуміння інформації та даних**	Розуміє поняття інформації, даних, повідомлень, інформаційних процесів; розрізняє види даних, способи їх подання та опрацювання.
2	**Алгоритмічне мислення**	Уміє визначати послідовність дій для розв’язання задачі, складати, аналізувати, виконувати й удосконалювати алгоритми.
3	**Розв’язування задач**	Застосовує інформатичні знання для розв’язання навчальних і практичних задач, обирає доцільні способи та цифрові інструменти.

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
4	**Робота з цифровими пристроями**	Розуміє призначення та принципи використання цифрових пристроїв, уміє безпечно й ефективно працювати з ними.
5	**Програмне забезпечення**	Уміє використовувати прикладне та системне програмне забезпечення відповідно до поставленої мети, добирає необхідні інструменти та налаштування.
6	**Опрацювання текстових даних**	Створює, редагує, форматує та структурує текстові документи; використовує таблиці, списки, зображення та інші об’єкти відповідно до завдання.
7	**Опрацювання графічних даних**	Створює, редагує та опрацьовує графічні об’єкти, використовує графічні редактори й дотримується принципів композиції та доцільності подання інформації.
8	**Опрацювання числових даних**	Виконує обчислення, використовує електронні таблиці, формули, функції, сортування, фільтрування та візуалізацію даних.
9	**Робота з даними та їх візуалізація**	Збирає, структурує, аналізує та інтерпретує дані; створює таблиці, діаграми, графіки та інші засоби наочного подання інформації.
10	**Програмування**	Розуміє основні принципи програмування, створює та налагоджує програми відповідно до поставленої задачі, використовує змінні, алгоритмічні конструкції та інші програмні засоби.

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
11	**Моделювання**	Розуміє поняття моделі, створює та досліджує інформаційні й комп’ютерні моделі, аналізує результати моделювання.
12	**Вебтехнології та цифрові сервіси**	Використовує вебресурси та цифрові сервіси відповідно до навчальної мети, розуміє основи створення й структурування вебконтенту.
13	**Пошук і критичне оцінювання інформації**	Ефективно шукає інформацію в цифровому середовищі, оцінює її достовірність, актуальність, надійність джерела та відрізняє факти від суджень і маніпуляцій.
14	**Цифрова безпека**	Дотримується правил безпечної роботи з цифровими пристроями та сервісами, розуміє ризики цифрового середовища, уміє захищати облікові записи, дані та персональну інформацію.
15	**Інформаційна та цифрова етика**	Дотримується правил відповідального використання цифрових технологій, поважає авторське право, права інших користувачів, норми цифрової комунікації.
16	**Створення цифрових продуктів**	Створює цифрові документи, презентації, графіку, вебсторінки, програми, моделі та інші інформаційні продукти відповідно до поставленої мети й цільової аудиторії.
17	**Творче застосування цифрових технологій**	Використовує цифрові інструменти для реалізації власних ідей, знаходить нестандартні способи розв’язання проблем, удосконалює створені продукти.

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
18	**Критичне та системне мислення**	Аналізує інформаційні процеси, порівнює способи розв’язання, оцінює ефективність алгоритмів і цифрових інструментів, прогнозує можливі результати.
19	**Самостійність і самоорганізація**	Самостійно визначає мету роботи, планує послідовність дій, добирає інструменти, контролює процес і результат, знаходить та виправляє помилки.
20	**Комунікація та командна робота**	Працює в парі та групі, розподіляє ролі, обговорює способи розв’язання задач, аргументує власні рішення, презентує результати цифрової діяльності.
21	**Проєктна діяльність**	Планує та реалізує інформаційні й цифрові проєкти, визначає проблему, збирає та аналізує інформацію, створює продукт, презентує й оцінює отриманий результат.
22	**Інноваційність та сучасні технології**	Розуміє можливості сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, хмарних сервісів, інтернету речей та інших технологічних рішень, оцінює доцільність їх використання.
23	**Рефлексія та оцінювання результату**	Аналізує власну діяльність, оцінює якість створеного цифрового продукту, виявляє недоліки, визначає шляхи вдосконалення.
24	**Застосування інформатичних компетентностей у житті**	Переносить набуті знання та вміння в нові навчальні, побутові, професійно орієнтовані та практичні ситуації.

Узагальнений предметний орієнтир

Предметний акцент: для інформатики особливо важливо оцінювати не лише знання термінів і команд, а **алгоритмічне та критичне мислення, роботу з даними й інформацією, цифрову творчість, програмування та моделювання, створення цифрових продуктів, безпечну й відповідальну поведінку в цифровому середовищі, самостійність та здатність застосовувати цифрові технології для розв'язання практичних проблем**. Така конкретизація відповідає підходу МОН, за

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

ПІДПРИЄМНИЦТВО І ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
	1	сприймає інформацію про гроші, доходи, витрати, бюджет, заощадження та підприємницьку діяльність, отриману від педагогічного працівника (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань із фінансової грамотності та підприємництва за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації під час обговорення фінансових і підприємницьких питань, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє фінансові та підприємницькі вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації про гроші, доходи, витрати, бюджет, заощадження та підприємницьку діяльність, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання з фінансової грамотності та підприємництва за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації під час обговорення фінансових і підприємницьких питань, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє фінансові та підприємницькі вміння в окремих випадках

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
	3	відтворює за зразком частину інформації про гроші, доходи, витрати, бюджет, заощадження та підприємницьку діяльність, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання з фінансової грамотності та підприємництва за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації під час обговорення фінансових і підприємницьких питань, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє фінансові та підприємницькі вміння в окремих випадках
	4	відтворює основну інформацію про доходи, витрати, бюджет, заощадження, фінансові послуги та підприємницьку діяльність, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання з фінансової грамотності та підприємництва за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію під час обговорення фінансових і підприємницьких питань за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє фінансові та підприємницькі вміння епізодично
	5	застосовує інформацію про доходи, витрати, бюджет, заощадження, фінансові	виконує репродуктивні завдання з фінансової грамотності та	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з	підтримує діалог, ініційований іншими під час обговорення фінансових і	виявляє фінансові та підприємницькі

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
		послуги та підприємницьку діяльність, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за її змістом окремі запитання	підприємництва за зразком / запропонованим алгоритмом	підприємництва і фінансової грамотності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників	підприємницьких питань; взаємодіє з групою пасивно	вміння епізодично
	6	застосовує інформацію про доходи, витрати, бюджет, заощадження, фінансові послуги та підприємницьку діяльність, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання з фінансової грамотності та підприємництва за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії під час обговорення фінансових і підприємницьких питань, проте не завжди діє активно	виявляє фінансові та підприємницькі вміння епізодично
	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію про фінанси та підприємництво, перетворює один вид фінансової інформації в інший за зразком, формулює	виконує окремі практичні та дослідницькі завдання з фінансової грамотності та підприємництва за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні фінансові й підприємницькі	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності з опосередкованою допомогою педагогічного	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії під час обговорення фінансових і підприємницьких питань, проте не завжди діє активно	виявляє фінансові та підприємницькі вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
ІЙ		запитання за змістом отриманої інформації	проблемні ситуації, розв’язує їх відомим способом	працівника, співпрацює під час виконання практичних і проєктних завдань		
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою фінансову інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший, розрізняє потреби й бажання, порівнює варіанти фінансових рішень	виконує типові практичні, дослідницькі та розрахункові завдання з фінансової грамотності та підприємництва, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв’язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, визначає свої завдання в груповій роботі	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників; бере участь у пошуку рішень фінансових і підприємницьких проблем	виявляє фінансові та підприємницькі вміння постійно в типових ситуаціях
	9	аналізує інформацію про доходи, витрати, бюджет, заощадження, фінансові послуги та підприємницькі ідеї, отриману з різних джерел	виконує типові практичні, розрахункові та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв’язання фінансових і підприємницьких проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з підприємництва і фінансової грамотності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших,	активно долучається до обговорення фінансових і підприємницьких питань та може його ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває запропоновані ідеї; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє фінансові та підприємницькі вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
				розвиває запропоновані ідеї; порівнює власні думки з думками інших, співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання		
	10	узагальнює інформацію про фінансові ресурси, бюджет, заощадження, фінансові послуги та підприємницьку діяльність, отриману з різних джерел	виконує практичні, дослідницькі та окремі творчі завдання з фінансової грамотності та підприємництва; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей з підприємництва і фінансової грамотності; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію під час обговорення фінансових і підприємницьких питань, конструктивно реагує на думки інших; пропонує фінансові та підприємницькі ідеї, обстоює їх	виявляє фінансові та підприємницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію про фінансові продукти, послуги, доходи, витрати та підприємницькі можливості за наданими критеріями, зважає на її достовірність, доцільність і ризики	виконує практичні, дослідницькі та творчі завдання з фінансової грамотності та підприємництва; пропонує різні способи розв'язання фінансових і підприємницьких проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей з підприємництва і фінансової грамотності; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію під час обговорення фінансових і підприємницьких питань; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє фінансові та підприємницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
	12	оцінює фінансову інформацію, фінансові рішення та підприємницькі пропозиції, обґрунтовує їхню доцільність, безпечність і можливі ризики	виконує практичні, дослідницькі та творчі завдання з фінансової грамотності та підприємництва; пропонує різні способи розв'язання нестандартних фінансових і підприємницьких проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних фінансових і підприємницьких ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей	виступає посередником у комунікації під час обговорення фінансових і підприємницьких проблем; оцінює позиції інших та власну позицію, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє фінансові та підприємницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату

Критерії оцінювання результатів навчання з курсу «Підприємництво і фінансова грамотність» для 8-9 класів НУШ розроблено відповідно до Наказу МОН України № 722 (зі змінами згідно з Наказом МОН № 1001 від 29.06.2026 року) та нових Рекомендацій щодо оцінювання (Наказ МОН № 1427 від 14.08.2026 року).

Загальна шкала та рівні навчальних досягнень

Рівень досягнень	Бали	Загальна характеристика знань і вмінь з фінансової грамотності
Початковий	**1 – 3**	Учень/учениця розпізнає базові фінансові поняття (гроші, дохід, витрати), але відтворює їх фрагментарно. Виконує найпростіші розрахунки лише за допомогою вчителя чи за прямою підказкою.
Середній	**4 – 6**	Розуміє суть стандартних фінансових інструментів (депозит, кредит, податки, бюджет). Виконує типові завдання та базові обчислення за готовим алгоритмом або зразком.
Достатній	**7 – 9**	Самостійно аналізує фінансові ситуації, планує простий особистий чи сімейний бюджет. Здатний порівнювати різні фінансові пропозиції, бачить переваги й ризики та робить обґрунтовані висновки.
Високий	**10 – 12**	Творче та критичне мислення. Учень/учениця самостійно розробляє бізнес-ідеї, оцінює ризики підприємницької діяльності, мінімізує фінансові загрози (шахрайство), приймає раціональні рішення в нестандартних ситуаціях.

Правила підсумкового оцінювання та академічна етика

1. **Облік оцінок:** Поточні оцінки за практичні роботи, тести, експрес-опитування та проєкти виставляються в журнал в одну загальну колонку.
2. **Семестровий бал:** Виставляється як єдиний інтегрований показник успішності учня/учениці на основі поточних та тематичних оцінок за півріччя.
3. **Доброчесність:** Будь-які форми плагіату чи використання чужих фінансових розрахунків і бізнес-планів (зокрема пряме копіювання з ШІ без власної переробки) є порушенням академічної доброчесності. Такі роботи не оцінюються і вимагають повторного самостійного виконання.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ
з інтегрованого курсу
«ПІЗНАЄМО ПРИРОДУ»
(Згідно з Наказом МОН України від 4 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»)

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
	1	За допомогою вчителя розпізнає та називає окремі природні об'єкти, явища, процеси; відтворює найпростіші відомості про них.	Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя. Виявляє мінімальну зацікавленість до навчальної діяльності. Потребує постійного пояснення послідовності виконання завдання.	Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя; потребує постійних підказок, пояснень і контролю. Не завжди може самостійно організувати власну діяльність.	Взаємодіє з учителем та однокласниками лише за безпосередньої допомоги; відповідає коротко, не завжди дотримується правил спілкування та роботи в групі.	Епізодично виявляє окремі уміння спостерігати, порівнювати, описувати природні об'єкти та явища; виконує завдання переважно за допомогою вчителя.
	2	Розрізняє та описує окремі природні об'єкти й явища за наданим зразком; встановлює прості зв'язки між ними з допомогою вчителя.	Виконує прості навчальні завдання за допомогою вчителя або за зразком. Розуміє окремі етапи навчальної діяльності, але потребує підказок і контролю. Бере участь у виконанні практичних та дослідницьких завдань із допомогою.	Виконує основні навчальні завдання переважно самостійно, але потребує окремих підказок або допомоги вчителя у складніших ситуаціях. Може планувати послідовність своїх дій за запропонованим алгоритмом.	Взаємодіє з учителем і однокласниками під час виконання навчальних завдань; висловлює власну думку, слухає інших, дотримується основних правил групової роботи, потребує періодичної підтримки.	Частково й непослідовно виявляє уміння досліджувати природні об'єкти та явища, робити прості висновки; потребує допомоги або додаткових пояснень.
	3	відтворює основні поняття, розрізняє природні об'єкти та явища, наводить прості приклади; за допомогою вчителя встановлює елементарні причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або алгоритмом. З допомогою вчителя застосовує набуті знання під час спостережень, досліджень і практичних робіт. Намагається дотримуватися послідовності виконання завдань.	Самостійно організовує та виконує навчальні завдання; визначає послідовність дій, застосовує знання для розв'язання проблемних і практичних завдань. Уміє оцінювати результати власної діяльності та за потреби коригувати її.	Активно та доброзичливо взаємодіє з учасниками освітнього процесу; чітко висловлює думки, аргументує позицію, уважно слухає інших, конструктивно співпрацює в парі та групі, допомагає досягати спільного результату.	Систематично виявляє основні уміння, виконує типові навчально-дослідницькі завдання, спостерігає, порівнює та робить прості висновки, але ще потребує підтримки вчителя.

Середній	4	Відтворює окремі факти, поняття та правила, розпізнає й називає об’єкти та явища природи за зразком. Розуміє основний зміст навчального матеріалу, але допускає неточності. За допомогою вчителя встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки, виконує нескладні завдання за алгоритмом.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя; бере участь у спостереженнях, дослідженнях і практичній діяльності після додаткових пояснень. Застосовує окремі відомі способи виконання завдань, допускає помилки.	Виконує завдання переважно за допомогою вчителя Розуміє завдання після пояснення; виконує прості дії за зразком або алгоритмом; потребує постійної допомоги, підказок і контролю вчителя; може частково застосовувати набуті знання у знайомій ситуації.	З допомогою вчителя висловлює власну думку, відповідає на запитання, бере участь у спільній діяльності. Потребує підтримки під час роботи в парі чи групі, не завжди враховує думки інших.	Епізодично виявляє навчальні вміння: виконує завдання переважно за зразком або з допомогою вчителя; застосовує набуті знання у простих, знайомих ситуаціях; допускає неточності та потребує додаткових пояснень і підказок. Застосування природничих умінь має непостійну, ситуативну частоту.
	5	Розуміє та пояснює основні природничі поняття, відтворює навчальний матеріал у знайомих ситуаціях. Установлює прості зв’язки між природними явищами, порівнює об’єкти за визначеними ознаками, класифікує їх. Застосовує знання за зразком або частково самостійно, може обґрунтувати окремі висновки.	Виконує типові навчальні завдання, користуючись алгоритмом або з незначною допомогою вчителя; бере участь у спостереженнях, дослідах, практичних роботах; може за допомогою вчителя пояснити отримані результати.	Виконує завдання з частковою допомогою Виконує типові завдання за відомим алгоритмом; користується інструкцією, підручником, схемами; потребує допомоги лише на окремих етапах роботи; намагається самостійно знаходити спосіб виконання завдання та виправляти помилки	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює прості судження щодо природничих явищ, слухає співрозмовників, виконує свою частину групового завдання. За нагадуванням дотримується правил взаємодії.	Періодично виявляє уміння застосовувати природничі знання, виконувати навчальні завдання, спостерігати, порівнювати та робити прості висновки. Потребує допомоги й додаткових нагадувань.
	6	Застосовує набуті знання для пояснення природних явищ і процесів у типових ситуаціях. Порівнює, класифікує, узагальнює інформацію, установлює причинно-наслідкові зв’язки. Самостійно виконує типові пізнавальні завдання, формулює прості висновки, використовує природничу інформацію для розв’язання навчальних проблем.	Правильно й послідовно виконує типові навчальні завдання, застосовує набуті знання під час спостережень, досліджень і практичних робіт; за допомогою вчителя аналізує результати, робить прості висновки та використовує набуті способи діяльності в аналогічних ситуаціях.	Переважно самостійно виконує навчальні завдання Самостійно виконує типові завдання за відомим алгоритмом; може планувати послідовність дій; застосовує знання під час спостережень і досліджень; виявляє та виправляє окремі помилки, звертаючись по допомогу лише за потреби.	Активно взаємодіє з однокласниками, висловлює та аргументує власну думку, ставить запитання, слухає й враховує позиції інших. Співпрацює в парі та групі, бере участь в обговоренні результатів дослідження.	Досить часто виявляє уміння застосовувати набуті знання під час виконання типових навчальних і практичних завдань, проводити спостереження, встановлювати прості причинно-наслідкові зв’язки. Іноді потребує підказки.
	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, установлює прості причинно-наслідкові зв’язки	Застосовує набуті знання під час виконання навчальних завдань за відомим	Самостійно виконує навчальні завдання за відомим алгоритмом,	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює власну думку,	Часто й достатньо впевнено виявляє уміння застосовувати

		між природними явищами, класифікує об’єкти за заданими ознаками. Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, виконує завдання за зразком або алгоритмом.	алгоритмом; виконує прості спостереження, дослідження та практичні роботи; за допомогою вчителя визначає мету й послідовність дій; може пояснити отримані результати, допускаючи окремі неточності.	застосовує набуті знання та вміння у стандартних ситуаціях. За потреби використовує підказки вчителя для уточнення або перевірки результату. Уміє планувати послідовність власних дій під час спостережень, досліджень та практичної роботи.	відповідає на запитання, може працювати в парі або групі за певної підтримки вчителя. Дотримується основних правил взаємодії, уміє слухати співрозмовників.	природничі знання в різних навчальних ситуаціях, аналізувати інформацію, пояснювати природні явища, робити обґрунтовані висновки та використовувати результати спостережень і досліджень.
	8	Аналізує, порівнює та узагальнює інформацію про об’єкти і явища природи, установлює взаємозв’язки між ними. Застосовує набуті знання у змінених навчальних ситуаціях, обґрунтовує висновки, використовує інформацію з різних джерел для розв’язання пізнавальних завдань.	Впевнено застосовує знання та вміння у типових навчальних ситуаціях; самостійно виконує більшість навчальних і дослідницьких завдань; проводить спостереження, вимірювання, прості експерименти; аналізує результати та робить обґрунтовані висновки; може переносити набуті вміння на подібні ситуації.	Переважно самостійно виконує навчальні та практичні завдання, правильно обирає способи їх виконання. Уміє планувати власну діяльність, контролювати її перебіг і виправляти незначні помилки. Під час досліджень потребує лише незначної допомоги в окремих складних ситуаціях.	Активно взаємодіє з однокласниками, аргументовано висловлює власну думку, ставить запитання, бере участь в обговоренні результатів досліджень. Уміє домовлятися, розподіляти обов’язки та враховувати думки інших під час спільної роботи.	Часто виявляє сформовані уміння під час навчальної діяльності: застосовує знання для пояснення природних явищ, виконує спостереження та дослідження, аналізує інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв’язки. Переважно працює самостійно, допускаючи незначні неточності, які може виправити після підказки.
	9	Впевнено аналізує, систематизує та узагальнює інформацію, виявляє закономірності та причинно-наслідкові зв’язки у природі. Самостійно застосовує знання для розв’язання проблемних і практико-орієнтованих завдань, формулює обґрунтовані висновки, аргументує власну думку та пояснює результати спостережень і досліджень.	Результативно організовує навчальну діяльність; самостійно планує та виконує навчальні й дослідницькі завдання; використовує різні способи розв’язання проблем природничого змісту; аналізує й порівнює отримані результати, аргументує висновки; застосовує набуті знання та вміння в нових, дещо змінених ситуаціях.	Упевнено та самостійно організовує власну навчально-дослідницьку діяльність, визначає послідовність дій, добирає необхідні способи й засоби для виконання завдання. Самостійно контролює та оцінює результат, виявляє й виправляє помилки, може переносити набуті вміння на нові, але подібні ситуації.	Впевнено та результативно комунікує, активно співпрацює в парі й групі, аргументує власні судження, коректно ставиться до альтернативних думок. Уміє організовувати спільну діяльність, конструктивно розв’язувати суперечності та сприяє досягненню спільного результату.	Систематично й упевнено виявляє сформовані уміння: самостійно застосовує знання в нових ситуаціях, аналізує та узагальнює результати досліджень, обґрунтовує висновки, пояснює взаємозв’язки в природі. Уміє переносити набуті способи діяльності на нові навчальні завдання, працює самостійно та результативно.
	10	Застосовує набуті знання в типових і дещо змінених навчальних ситуаціях; встановлює причинно-наслідкові	Систематично й активно працює на уроці, виконує навчальні завдання відповідно	Самостійно виконує навчальні завдання, застосовує набуті знання в	Активно й результативно взаємодіє з однокласниками та	Систематично виявляє сформовані вміння: самостійно застосовує

		зв’язки між природними явищами; аналізує інформацію, робить обґрунтовані висновки за результатами спостережень і досліджень.	до поставленої мети, уміє застосовувати знання під час виконання практичних і дослідницьких завдань. Самостійно планує окремі етапи роботи, дотримується послідовності дій, аналізує результати та робить обґрунтовані висновки.	типових і дещо змінених ситуаціях. Уміє планувати послідовність власних дій, добирати необхідні способи виконання завдання. За потреби звертається по допомогу для уточнення окремих моментів. Самостійно перевіряє та коригує результати своєї роботи.	вчителем. Чітко висловлює власну думку, аргументує її, уважно слухає інших, ставить змістовні запитання. Конструктивно працює в парі та групі, дотримується правил взаємодії.	знання під час дослідження природи, спостерігає, порівнює, класифікує, встановлює причинно-наслідкові зв’язки, робить висновки. Уміє застосовувати знання у стандартних і дещо змінених ситуаціях.
	11	Аналізує, порівнює, узагальнює природничу інформацію; самостійно встановлює взаємозв’язки між об’єктами та явищами природи; застосовує знання для розв’язання проблемних завдань, пояснює результати досліджень.	Виявляє високу активність і результативність у навчальній діяльності. Самостійно визначає послідовність виконання завдань, ефективно використовує набуті знання й уміння в нових ситуаціях, проводить спостереження та дослідження, аналізує отримані результати, виявляє й виправляє помилки.	Виявляє високий рівень самостійності під час виконання навчальних і дослідницьких завдань. Сам визначає мету, планує роботу, добирає необхідні джерела інформації та способи розв’язання проблеми. Уміє аналізувати результати, знаходити й виправляти помилки, обґрунтовувати власні висновки. Допомоги потребує лише в складних або нестандартних ситуаціях.	Виявляє високий рівень комунікативних умінь. Самостійно ініціює обговорення, аргументовано висловлює та відстоює власну позицію, уміє враховувати думки інших. Ефективно співпрацює під час дослідницької та практичної діяльності, допомагає організовувати спільну роботу.	Стійко й усвідомлено виявляє вміння в різних навчальних ситуаціях, самостійно планує та виконує пізнавальні й дослідницькі завдання, аргументує власні висновки, використовує набуті знання для пояснення явищ природи та розв’язання проблем.
	12	Творчо застосовує та інтегрує знання з різних природничих галузей; самостійно висуває припущення, формулює проблеми, обирає способи їх розв’язання; критично оцінює інформацію, аргументує висновки та пропонує власні пояснення й рішення природничих проблем.	Ініціативно, самостійно та творчо організовує навчальну діяльність. Успішно виконує завдання підвищеної складності, самостійно планує та проводить дослідження, висуває припущення, обирає доцільні способи розв’язання проблем, критично оцінює результати, аргументовано формулює висновки та може застосовувати набуті знання в нових практичних ситуаціях.	Демонструє максимально високий рівень самостійності та ініціативності. Самостійно визначає проблему, ставить цілі, планує й організовує навчальну або дослідницьку діяльність, обирає ефективні способи її виконання. Творчо застосовує знання в нових і нестандартних ситуаціях, критично оцінює отримані результати, аргументовано робить висновки та	Демонструє відмінні комунікативні та соціальні вміння. Вільно, логічно й переконливо висловлює думки, аргументує висновки, веде конструктивний діалог. Уміє об'єднувати учасників для спільної діяльності, сприяє досягненню спільного результату, толерантно розв'язує суперечності та враховує різні позиції.	Виявляє вміння постійно, самостійно й творчо, переносить їх у нові ситуації, ініціює дослідницьку діяльність, пропонує власні способи розв’язання проблем, обґрунтовує припущення та висновки, критично оцінює результати власної діяльності.

				пропонує власні способи розв’язання проблем. Повністю відповідає за результат своєї діяльності.		

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

№з/п	КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1	Когнітивні процеси	Розуміння, запам’ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2	Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3	Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв’язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.
4	Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5	Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ (НУШ)
Складено на основі Наказу МОН України №722 від 04.05.2026

Сформова - ність наскрізних умінь і ключових компетент - ностей	**Очікуваний результат навчання з фізики**	**1–3 бали.(початковий)**	**4–6 балів**	**7–9 балів**	**10–12 балів**
Когнітив-ні процеси	Спостерігає та досліджує фізичні явища і процеси. Знаходить, аналізує, порівнює та оцінює фізичну інформацію. Пояснює фізичні явища та процеси на основі законів і закономірностй	**1***—розпізнає окремі об'єкти або явища з допомогою; розпізнає окремі відомості; розпізнає явище* **2***—називає окремі ознаки; знаходить задані дані; — уміння виявляє епізодично* **3***—описує явище фрагментарно, відтворює окремі факти*	**4***—розуміє окремі властивості явища; знаходить потрібну інформацію, відтворює визначення* **5** *—описує явище за зразком;* **6** *—пояснює просте явище за алгоритмом, порівнює прості дані за алгоритмом, пояснює просте явище за зразком*	**7** *— пояснює явище самостійно; порівнює та систематизує* **8** *—встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює залежності ,* **9***— аналізує закономірності, пояснює закономірність на основі фізичних законів, робить обґрунтовані висновки*	**10** *—аналізує складне явище; критично аналізує інформацію; системно аналізує явище* **11***—встановлює взаємозв'язки; критично аналізує інформацію;* **12***—висуває та обґрунтовує припущення, будує цілісне фізичне пояснення*
Навчальна діяльність	Виконує спостереження, вимірювання та експеримент. Працює з текстами, таблицями, графіками, схемами, моделями. Застосовує фізичні закони, закономірності та моделі	***1** — виконує окрему дію з допомогою, відтворює окрему формулу* ***2** — повторює дію за зразком; знаходить задані дані;* ***3** — виконує просту дію за постійної допомоги, відтворює інформацію за зразком*	***4** — виконує дії за інструкцією; застосовує формулу* ***5** — проводить прості вимірювання; розв'язує просту типову задачу , виконує завдання з окремими підказками* ***6** — виконує дослід за готовим алгоритмом, порівнює прості дані за алгоритмом.*	**7** *— самостійно виконує основні етапи; аналізує інформацію; самостійно застосовує закон* ***8** — правильно опрацьовує результати; встановлює залежності; обирає доцільний спосіб* **9** *— аналізує результати дослідження, інтерпретує та узагальнює дані, розв'язує змінену задачу*	**10** *— самостійно планує дослідження; інтегрує дані з різних джерел; аналізує складну фізичну ситуацію* **11** *— обирає доцільні методи; виявляє суперечності; розв'язує нестандартну задачу* ***12** — оптимізує спосіб дослідження, узагальнює та формулює власні висновки, створює власну інформаційну модель/інтерпретацію*

Рівень самостій-ності	Самостійно здійснює пошук і добір інформації. Самостійно планує та здійснює дослідження	**1** — діє лише за допомогою; **2** — потребує постійної підказки; **3** — виконує дії за безпосереднього супроводу	**4** — працює за детальною інструкцією; **5** — виконує алгоритм з окремими підказками; виконує завдання з окремими підказками **6** — переважно самостійно працює за алгоритмом	**7** — *самостійно виконує завдання; самостійно добирає інформацію, самостійно визначає потрібний закон* **8** — *сам обирає спосіб дії; обирає доцільне джерело; обирає спосіб розв'язання* **9** — *самостійно коригує роботу, інтерпретує та узагальнює дані, обирає спосіб розв'язання*	***10*** — *сам визначає стратегію пошуку; визначає власну стратегію* **11** — *самостійно коригує методику; критично оцінює джерела; комбінує способи* **12** — *обирає та обґрунтовує оптимальну Стратегію, створює та обґрунтовує власну стратегію*
Комуніка-ція та взаємодія	Представляє результати дослідження та обґрунтовує висновки. Аргументує фізичне пояснення та розв'язання	**1** — відповідає окремими словами; **2** — відтворює окремі результати; **3** — формулює простий висновок з допомогою	**4** — представляє результат за зразком; **5** — пояснює отримані дані; **6** — формулює простий висновок	**7** —*пояснює результат; структурує нформаціюі; аргументує власне рішення* **8** — *аргументує висновок; аргументує твердження; використовує фізичні докази* **9** — *обґрунтовує висновок даними дослідження, використовує докази та фізичні дані, послідовно обґрунтовує висновок*	**10** — *аргументовано представляє результати; зіставляє різні позиції/джерела;* ***11*** — *захищає висновки; — зіставляє різні позиції/джерела, порівнює та оцінює аргументи.* ***12*** — *переконливо обґрунтовує та відстоює результати, створює та обґрунтовує власну стратегію, захищає позицію, спростовує помилкові твердження*
Частота вияву вмінь	Систематично застосовує фізичні закономірності. Систематично застосовує дослідницькі та інформаційні вміння	**1** — уміння практично не виявляє; **2** — виявляє епізодично; **3** — виявляє лише у знайомій ситуації та з допомогою	**4** — виявляє у простих ситуаціях; **5** — виявляє у типових завданнях **6** — досить стабільно виявляє за алгоритмом;	**7** — *стабільно демонструє уміння; застосовує у різних ситуаціях; стабільно застосовує* **8** — *застосовує у різних ситуаціях, переносить уміння на змінені завдання; переносить знання на змінені ситуації* **9** — *переносить уміння на змінені ситуації; стабільно працює самостійно, застосовує у різних ситуаціях*	**10** — *стабільно застосовує у складних ситуаціях; переносить знання на складні ситуації* ***11*** — *переносить уміння на нові ситуації; переносить уміння на нові умови;* ***12*** — *системно застосовує у нестандартних ситуаціях системно переносить знання на нестандартні ситуації*

Особливості організації та фіксації оцінювання

1. **Поточне й тематичне оцінювання:** Виставляється за 12-бальною шкалою та заноситься до класного журналу у звичайному порядку.
2. **Семестрове та річне оцінювання:** Виставляється одна узагальнена підсумкова оцінка з предмета на основі тематичних/поточних оцінок.
3. **Академічна доброчесність:** Несамостійно виконані завдання (списування, використання заборонених джерел без дозволу вчителя) не оцінюються.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів
ТЕХНОЛОГІЇ (5–9 класи)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
1	2	3	4	5	6	7
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі — педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок **(наприклад, щодо об'єктів проєктування, виробів, їх призначення та конструкції, матеріалів і їх властивостей, інструментів, технологій і способів обробки матеріалів, окремих етапів проєктно-технологічної діяльності, правил безпечної праці та організації побуту).**	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком **(наприклад, виконує окремі прості дії під час проєктування, конструювання та виготовлення виробу; за наданим зразком здійснює окремі вимірювальні, розмічальні, обробні, з'єднувальні чи оздоблювальні операції; використовує запропоновані матеріали, інструменти та пристосування).**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю **(зокрема під час організації робочого місця, виконання простих проєктно-технологічних завдань, використання матеріалів, інструментів і пристосувань, виготовлення виробу та дотримання правил безпечної праці).**	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших **(зокрема під час обговорення задуму виробу, його конструкції та дизайну, вибору матеріалів і технологій, розподілу завдань та результатів спільної проєктно-технологічної діяльності).**	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком **(наприклад, за наданим зразком виконує**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного	виявляє вміння в окремих випадках

		відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок **(наприклад, розпізнає окремі об'єкти проєктування, вироби та їх елементи, матеріали, інструменти й пристосування, способи обробки та з'єднання деталей, окремі етапи технологічного процесу, правила безпечної праці та способи організації побутової діяльності).**	**простий ескіз або окремі елементи графічного зображення виробу; здійснює прості вимірювання й розмічання; добирає із запропонованих матеріали, інструменти та пристосування; виконує прості технологічні операції з обробки, з'єднання чи оздоблення деталей).**	працівника; потребує постійного зовнішнього контролю **(зокрема під час виконання етапів проєктування та виготовлення виробу, організації робочого місця, використання матеріалів, інструментів і обладнання, виконання технологічних операцій та дотримання правил безпечної праці).**	обговорення, не реагує на думки інших **(зокрема під час обговорення ідей, аналогів, конструкції та дизайну виробу, вибору матеріалів і способів їх обробки, виконання спільного проєктно-технологічного завдання).**	
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок **(наприклад, відтворює окремі відомості про об'єкт проєктування, його призначення, конструкцію та дизайн, властивості й використання матеріалів, інструменти, технології та способи обробки, послідовність окремих технологічних операцій,**	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком **(наприклад, за наданим зразком виконує окремі етапи проєктування та виготовлення виробу; створює простий ескіз або графічне зображення; здійснює вимірювання й розмічання; добирає із запропонованих матеріали та інструменти; виконує прості технологічні операції з обробки, з'єднання та оздоблення деталей; здійснює окремі дії з**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю **(зокрема під час виконання простих проєктно-технологічних завдань, створення ескізу, добору матеріалів та інструментів, виготовлення й оздоблення виробу, контролю його якості та виконання**	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших **(зокрема під час обговорення задуму й конструкції виробу, вибору матеріалів та технологій, організації спільної роботи, виготовлення, оцінювання та представлення результатів проєктно-технологічної діяльності).**	виявляє вміння в окремих випадках

		правила безпечної праці, контроль якості виробу та організацію побуту).	**контролю якості виробу).**	**побутових завдань)**		
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання **(наприклад, відтворює основні відомості про об'єкти проєктування, вироби, їх призначення, конструкцію та дизайн, матеріали та їх властивості, інструменти й пристосування, технології та способи обробки матеріалів, послідовність виготовлення виробу, правила безпечної праці; знаходить у запропонованій інформації відомості, необхідні для виконання простого проєктно-технологічного або побутового завдання).**	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом **(наприклад, за зразком / запропонованим алгоритмом виконує окремі етапи проєктування та конструювання; створює ескіз, схему чи просте графічне зображення виробу; здійснює вимірювання та розмічання; добирає із запропонованих матеріали, інструменти й пристосування; виконує визначену послідовність технологічних операцій з обробки, з'єднання та оздоблення деталей; здійснює простий контроль якості виробу).**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи **(зокрема під час пошуку ідей, виконання окремих етапів проєктування, конструювання та виготовлення виробу, організації робочого місця, добору матеріалів та інструментів, виконання технологічних операцій, контролю якості та представлення результатів роботи).**	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально **(зокрема під час обговорення задуму, конструкції та дизайну виробу, вибору матеріалів і технологій, організації та виконання спільного проєктно-технологічного завдання, оцінювання отриманого результату).**	виявляє вміння епізодично
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом **((наприклад, за зразком / запропонованим**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно **(зокрема під час обговорення ідей та аналогів, конструкції й**	виявляє вміння епізодично

		запитання **(наприклад, застосовує інформацію про об'єкт проєктування, його конструкцію та дизайн, властивості й призначення матеріалів, інструменти, способи обробки та з'єднання деталей, технологічну послідовність і правила безпечної праці під час виконання проєктно-технологічних і побутових завдань; формулює окремі запитання щодо задуму, конструкції, матеріалів, технології виготовлення або якості виробу).**	**алгоритмом виконує етапи проєктування, конструювання та виготовлення виробу; створює ескіз, схему чи інше графічне зображення; здійснює вимірювання й розмічання; добирає із запропонованих матеріали, інструменти та способи обробки; послідовно виконує технологічні операції; контролює окремі показники якості виробу та виправляє окремі недоліки).**	працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи **(зокрема під час пошуку ідей та аналогів, планування окремих етапів роботи, створення ескізу чи моделі, добору матеріалів та інструментів, виготовлення й оздоблення виробу, контролю його якості, виконання побутових завдань та представлення результатів роботи).**	**дизайну виробу, вибору матеріалів, інструментів і технологій, розподілу завдань, виготовлення виробу та оцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності).**	
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації **((наприклад, застосовує інформацію про об'єкт проєктування, його конструкцію та дизайн, властивості матеріалів, технології й способи їх обробки, інструменти та обладнання, технологічну послідовність, безпечне виконання робіт, контроль якості та раціональне**	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом **((наприклад, за зразком / запропонованим алгоритмом здійснює пошук ідей та аналізує запропоновані аналоги виробу; добирає з-поміж запропонованих доцільні матеріали, інструменти, пристосування та способи обробки; створює ескіз, схему, модель чи інше**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи **(зокрема під час пошуку й обговорення ідей, планування проєктно-технологічної діяльності, створення**	підгримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно **(зокрема під час обговорення ідей та аналогів, конструкції й дизайну виробу, вибору матеріалів і технологій, організації спільної роботи, оцінювання якості, виявлення недоліків та можливостей удосконалення виробу / продукту).**	виявляє вміння епізодично

		використання ресурсів; формулює уточнювальні запитання щодо задуму, конструкції, добору матеріалів, способу обробки, послідовності виготовлення, якості або можливостей удосконалення виробу).	**графічне зображення; визначає послідовність окремих технологічних операцій; виготовляє та оздоблює виріб; контролює його якість, виявляє окремі недоліки та визначає можливий спосіб їх усунення).**	**графічного зображення, конструювання, добору матеріалів та інструментів, виготовлення й оздоблення виробу, контролю його якості, виконання побутових завдань та презентації результатів).**		
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації **((наприклад, знаходить потрібну інформацію про об'єкти проєктування, аналоги виробів, конструкції та дизайн, властивості й способи використання матеріалів, інструменти, технології та способи обробки; за зразком перетворює отриману інформацію в ескіз, схему, графічне зображення, технологічну послідовність чи іншу форму представлення; формулює запитання щодо проєктування, виготовлення, якості та використання виробу / продукту).**	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом **(наприклад, за узгодженим алгоритмом досліджує аналоги виробу, властивості матеріалів, особливості конструкції або технології виготовлення; розпізнає стандартні проблемні ситуації, пов'язані з вибором матеріалів, інструментів, способів обробки, конструкцією, послідовністю технологічних операцій, якістю виробу чи організацією побуту, та розв'язує їх відомим способом).**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі **(зокрема під час пошуку й аналізу аналогів, проєктування та конструювання, добору матеріалів і технологій, виготовлення й оздоблення виробу, контролю його якості, виконання побутових завдань та представлення результатів роботи).**	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно **(зокрема під час обговорення задуму, аналогів, конструкції та дизайну виробу, вибору матеріалів, інструментів і технологій, організації спільної роботи, оцінювання якості та презентації результатів проєктно-технологічної діяльності).**	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший **(наприклад, зіставляє і порівнює за заданими ознаками аналоги виробів, варіанти конструкцій і дизайну, властивості та можливості використання матеріалів, інструменти, способи обробки, технології виготовлення; перетворює отриману інформацію в ескізи, схеми, графічні зображення, моделі, технологічну послідовність чи іншу доцільну форму представлення).**	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом **(наприклад, досліджує аналоги, конструкцію, дизайн, властивості матеріалів або технології виготовлення; вирізняє з-поміж запропонованих проблемні ситуації, пов'язані з конструкцією виробу, добором матеріалів та інструментів, технологічною послідовністю, використанням ресурсів, якістю чи функціональністю виробу, та розв'язує їх відомим способом).**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі **(зокрема під час пошуку ідей, дослідження аналогів, планування роботи, проєктування й конструювання, добору матеріалів та технологій, виготовлення, оздоблення й контролю якості виробу / продукту, презентації результатів проєкту).**	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень **((зокрема під час обговорення різних ідей і варіантів конструкції та дизайну, вибору матеріалів, інструментів і технологій, способів виконання технологічних операцій, оцінювання якості та пошуку можливостей удосконалення виробу / продукту).**	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел **((наприклад, аналізує інформацію про об'єкт проєктування та його аналоги, конструкцію й дизайн виробу, властивості та доцільність використання матеріалів, способи їх обробки, інструменти, технології**	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій **((наприклад, досліджує об'єкт проєктування та його аналоги,**	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи **(зокрема під час обговорення ідей,**	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

		виготовлення, витрати ресурсів, якість, функціональність, екологічність та можливості вдосконалення виробу / продукту).	**властивості матеріалів, конструктивні особливості й технології виготовлення; аналізує результати виконаної роботи; під час розв'язання проєктної, конструкторської, технологічної або побутової проблеми вибирає з-поміж запропонованих можливі способи проєктування, конструювання, добору матеріалів та інструментів, виготовлення, оздоблення, контролю якості чи вдосконалення виробу / продукту).**	**(зокрема під час дослідження аналогів, планування проєктно-технологічної діяльності, розроблення конструкції та дизайну, добору матеріалів і технологій, виготовлення й оздоблення виробу, контролю його якості, удосконалення та презентації результатів роботи).**	**аналогів, конструкції та дизайну виробу, вибору матеріалів і технологій, способів виготовлення, результатів контролю якості, функціональності та можливостей удосконалення виробу / продукту).**	
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел **((наприклад, узагальнює інформацію про об'єкти проєктування та їх аналоги, конструкцію й дизайн виробів, властивості та доцільність використання матеріалів, інструменти й обладнання, технології та способи обробки, послідовність виготовлення, якість, функціональність,**	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій **((наприклад, досліджує аналоги виробів, конструкції, властивості матеріалів і технології їх обробки; виконує проєктні,**	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей **((зокрема під час пошуку ідей та дослідження аналогів, планування проєктно-технологічної діяльності,**	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх **((зокрема під час обговорення задуму, дизайну й конструкції виробу, вибору матеріалів, інструментів і технологій, способів виготовлення, використання ресурсів, оцінювання якості та**	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

		екологічність і можливості вдосконалення виробу / продукту).	**конструкторські та технологічні завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи проєктування, конструювання, добору матеріалів та інструментів, виготовлення, оздоблення, контролю якості чи вдосконалення виробу / продукту; пропонує альтернативні способи розв'язання проєктної, конструкторської, технологічної або побутової проблеми).**	**проєктування й конструювання, добору матеріалів та технологій, виготовлення, оздоблення, контролю якості, удосконалення та презентації виробу / продукту**	**можливостей удосконалення виробу / продукту).**	
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями **((наприклад, оцінює за наданими критеріями інформацію про аналоги виробів, їх дизайн, конструкцію та функціональність, властивості й доцільність використання матеріалів, інструменти, технології та способи обробки, витрати ресурсів, якість, екологічність і можливості вдосконалення виробу / продукту).**	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами **((наприклад, виконує дослідницькі, проєктні, дизайнерські, конструкторські й технологічні завдання; пропонує різні способи проєктування та конструювання виробу, добору й використання матеріалів, інструментів і технологій, виконання технологічних**	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей **((зокрема під час планування та реалізації проєкту, дослідження аналогів, розроблення конструкції й дизайну, добору матеріалів, інструментів і технологій, виготовлення та**	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації **(зокрема під час обговорення проєктних ідей, дизайнерських та конструктивних рішень, вибору матеріалів і технологій, способів виготовлення, використання ресурсів, якості, функціональності та можливостей удосконалення виробу /**	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

			операцій, контролю якості та вдосконалення виробу / продукту і застосовує різні способи для розв'язання проєктної, конструкторської, технологічної або побутової проблеми).	**оздоблення виробу, контролю якості, удосконалення й презентації результатів проєктно-технологічної діяльності).**	**продукту).**	
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел **((наприклад, оцінює інформацію про об'єкти проєктування та їх аналоги, дизайнерські й конструктивні рішення, властивості та доцільність використання матеріалів, інструменти й обладнання, способи обробки та технології виготовлення, використання ресурсів, якість, функціональність, екологічність і можливості вдосконалення виробу / продукту)**	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір **((наприклад, виконує складні дослідницькі, проєктні, дизайнерські, конструкторські й технологічні завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартної проєктної, конструкторської, технологічної або побутової проблеми; обирає доцільні матеріали, конструктивні рішення, інструменти, технології та способи виготовлення, контролю якості чи**	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату **((зокрема під час розв'язання нестандартних проєктних і технологічних завдань, вибору та використання матеріалів, інструментів і технологій, виготовлення та**	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок **((зокрема під час обговорення та узгодження проєктних ідей, дизайнерських і конструктивних рішень, вибору матеріалів і технологій, розподілу обов'язків, розв'язання проблем, що виникають під час виготовлення, оцінювання якості та вдосконалення спільного виробу / продукту).**	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

			вдосконалення виробу / продукту й аргументує свій вибір відповідно до умов і мети проєкту).	**випробування виробу, контролю його якості, удосконалення й реалізації спільного проєкту).**		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ, 6–9 КЛАСИ НУШ
2026/2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Нормативна основа: наказ МОН України від 04.05.2026 № 722; наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427; інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів у 2026/2027 навчальному році. Критерії адаптовано до громадянської освіти 6–9 класів НУШ.

1. Загальні критерії за 12-бальною шкалою

Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За самостійністю	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
1	Розпізнає окремі громадянознавчі поняття, факти та явища лише за допомогою вчителя; має фрагментарні уявлення про суспільство, державу, права людини та громадянство.	Виконує прості завдання лише з допомогою вчителя; відтворює окремі факти або поняття.	Потребує постійної допомоги та контролю; діє переважно за готовим зразком.	Відповідає після навідних запитань; обмежено бере участь у взаємодії.	Уміння виявляється епізодично.
2	Розпізнає окремі поняття, суспільні явища та прості громадянські ситуації; допускає істотні помилки.	Виконує прості завдання за детальною інструкцією; знаходить окрему інформацію.	Потребує значної допомоги під час виконання завдання.	Реагує на звернення, але потребує стимулювання до спілкування.	Уміння виявляється епізодично.
3	Відтворює окремі вивчені поняття та положення; розпізнає прості суспільні ситуації.	Виконує завдання за зразком, наводить прості приклади.	Частково виконує завдання самостійно, але потребує підказок.	Може коротко висловити думку, бере участь у простій взаємодії.	Виявляється переважно у типових ситуаціях.
4	Розуміє основні громадянознавчі поняття; пояснює найпростіші правила суспільної взаємодії.	Виконує типові завдання за алгоритмом; класифікує прості приклади.	Працює за планом, потребує окремих підказок.	Бере участь у парній та груповій роботі, дотримується правил взаємодії.	Виявляється переважно під час навчальних завдань.
5	Пояснює основні поняття та суспільні явища; визначає їх окремі ознаки.	Застосовує знання до типових ситуацій; знаходить основну інформацію.	Виконує більшість завдань самостійно, перевіряє результат за зразком.	Висловлює просту позицію, слухає інших, ставить уточнювальні запитання.	Виявляється систематично.
6	Застосовує громадянознавчі знання у типових ситуаціях; встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки.	Самостійно аналізує типову ситуацію, робить простий висновок, використовує приклади.	Планує послідовність виконання завдання та виправляє окремі помилки.	Конструктивно взаємодіє, враховує позиції інших.	Виявляється стабільно.
7	Самостійно характеризує суспільні явища, визначає їх ознаки, причини та наслідки.	Порівнює явища, застосовує знання до життєвих ситуацій, аналізує інформацію.	Самостійно організовує роботу та обирає спосіб виконання.	Чітко висловлює та обґрунтовує власну позицію.	Виявляється регулярно.
8	Аналізує суспільні ситуації та взаємозв’язки між людиною, суспільством, громадою і державою.	Визначає проблему, аналізує причини й наслідки, пропонує можливі способи її розв’язання.	Самостійно планує роботу, контролює проміжний результат.	Веде діалог, ставить змістовні запитання, коректно заперечує.	Виявляється у різних видах діяльності.
9	Впевнено аналізує суспільні явища, порівнює позиції та оцінює їх значення для людини й суспільства.	Аргументовано розв’язує проблемні завдання, добирає доречні приклади та докази.	Самостійно обирає стратегію роботи й оцінює її результат.	Аргументовано відстоює позицію, поважаючи інші погляди.	Виявляється систематично.
10	Самостійно аналізує складні суспільні проблеми, визначає альтернативи та можливі наслідки.	Критично опрацьовує інформацію з різних джерел, формулює обґрунтовані висновки, пропонує реалістичні рішення.	Самостійно планує, контролює та коригує діяльність.	Веде аргументовану дискусію, узагальнює різні позиції.	Виявляється стабільно у складних завданнях.
11	Демонструє високий рівень	Самостійно синтезує знання й	Демонструє високу	Конструктивно працює з різними	Виявляється систематично

	громадянської компетентності: критично оцінює суспільні явища, інформацію та аргументи.	інформацію, прогнозує наслідки рішень, обґрунтовує способи громадянської дії.	самостійність, відповідальність і здатність коригувати власну діяльність.	поглядами, переконливо аргументує, сприяє порозумінню.	та в нових ситуаціях.
12	Творчо й самостійно застосовує громадянознавчі знання у нових ситуаціях; критично оцінює суспільні процеси та прогнозує їх наслідки.	Самостійно досліджує проблеми, інтегрує інформацію з різних джерел, створює й обґрунтовує власні рішення та громадянські ініціативи.	Повністю самостійно планує, реалізує, оцінює та вдосконалює діяльність.	Активно організовує діалог і співпрацю, сприяє демократичній взаємодії та залученню інших.	Виявляється постійно, у нових і складних ситуаціях.

2. Основні види навчальної діяльності та критерії оцінювання

Вид діяльності	Критерії
Робота з громадянознавчими поняттями	Правильність і повнота визначення, розуміння суті поняття, уміння застосувати його у прикладі.
Аналіз суспільних явищ і проблем	Визначення проблеми, причин, наслідків, учасників та можливих способів розв’язання.
Робота з інформацією та медіа	Пошук, відбір, перевірка достовірності, порівняння джерел, виявлення маніпуляцій та упередженості.
Права людини та громадянська відповідальність	Розуміння прав і свобод, відповідальності, уміння розпізнавати порушення та визначати способи захисту.
Аргументація та критичне мислення	Чіткість позиції, доказовість, логічність, уміння аналізувати аргументи та робити висновки.
Дискусія, діалог і співпраця	Уміння слухати, ставити запитання, поважати іншу позицію, конструктивно взаємодіяти та досягати порозуміння.
Практичні роботи	Застосування знань до реальних або змодельованих ситуацій, самостійність, якість виконання та висновки.
Проєктна та дослідницька діяльність	Планування, пошук інформації, аналіз, створення продукту, презентація, аргументація та рефлексія.
Усні та письмові роботи	Змістовність, логічність, термінологічна правильність, аргументованість і самостійність.
Самооцінювання та рефлексія	Уміння оцінювати власний поступ, визначати труднощі, формулювати подальші цілі.

Особливість застосування для 6–9 класів: критерії є наскрізними для циклу 6–9 класів, але рівень складності завдань має відповідати віку та змісту навчальної програми. У 6 класі переважають базове розуміння й застосування; у 7–8 класах — аналіз, аргументація та робота з інформацією; у 9 класі — самостійний аналіз складних проблем, оцінювання альтернатив і проєктування громадянської дії.

Примітка щодо 2026/2027 н. р.: групи результатів можуть використовуватися вчителем як робочий інструмент, але не є обов’язковими для зазначення в журналі. Критерії застосовуються з урахуванням конкретного навчального завдання та очікуваних результатів навчання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ

за 12-бальною шкалою • відповідно до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722

П'ять інтегрованих показників: когнітивні процеси; навчальна діяльність; рівень самостійності; рівень комунікації та взаємодії; частота вияву вмінь.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 Початковий	сприймає інформацію, отриману від педагогічного працівника (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за її змістом, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
2 Початковий	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за її змістом, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
3 Початковий	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за її змістом, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
4 Середній	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
5 Середній	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
6 Середній	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
7 Достатній	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
8 Достатній	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
9 Достатній	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

			й нетипові завдання		
10 Високий	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
11 Високий	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
12 Високий	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Примітка. Формулювання п'яти показників і дескриптори 1–12 балів відтворено за загальними критеріями додатка до наказу №722. Для предметного оцінювання з історії ці загальні критерії можуть бути адаптовані закладом освіти до очікуваних результатів навчальної програми.

Нормативне джерело: МОН України, наказ від 04.05.2026 №722, зареєстрований у Мін'юсті 24.06.2026 за №922/46316; чинна редакція з урахуванням наказу МОН №1001 від 29.06.2026.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
З ПРАВОЗНАВСТВА, 9 КЛАС НУШ
2026/2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Нормативна основа: наказ МОН України від 04.05.2026 № 722; наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427; інструктивно-методичні рекомендації на 2026/2027 навчальний рік. Критерії адаптовано до правознавства 9 класу НУШ.

1. Загальні критерії за 12-бальною шкалою

Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За самостійністю	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
1	Розпізнає окремі правові поняття, факти, норми та ситуації лише за допомогою вчителя; має фрагментарні уявлення про право.	Виконує прості завдання лише з допомогою; відтворює окремі поняття та факти.	Потребує постійної допомоги й контролю; діє за зразком.	Відповідає після навідних запитань; обмежено бере участь у взаємодії.	Епізодично.
2	Розпізнає окремі правові поняття, права та обов’язки; визначає прості правові ситуації, допускаючи істотні помилки.	Виконує прості завдання за інструкцією; знаходить окрему правову інформацію.	Потребує значної допомоги.	Реагує на звернення, але потребує стимулювання.	Епізодично.
3	Відтворює окремі вивчені правові поняття та положення; розпізнає прості правові ситуації.	Виконує завдання за зразком, наводить прості приклади правомірної поведінки.	Частково працює самостійно, потребує підказок.	Може коротко висловити правову думку.	Переважно у типових ситуаціях.
4	Розуміє основні правові поняття, джерела права, права та обов’язки; пояснює прості правові зв’язки.	Виконує типові завдання за алгоритмом; класифікує прості правові приклади.	Працює за планом, потребує окремих підказок.	Бере участь у парній і груповій роботі.	Переважно під час навчальних завдань.
5	Пояснює основні правові поняття та явища; визначає їх основні ознаки.	Застосовує знання до типових правових ситуацій; знаходить основну правову інформацію.	Виконує більшість завдань самостійно.	Висловлює просту правову позицію, слухає інших.	Систематично.
6	Застосовує правові знання у типових ситуаціях; встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки.	Самостійно аналізує типову ситуацію, визначає права й обов’язки, робить висновок.	Планує послідовність роботи та виправляє окремі помилки.	Конструктивно взаємодіє, враховує позиції інших.	Стабільно.
7	Самостійно характеризує правові явища, визначає їх ознаки, причини та наслідки.	Аналізує правові ситуації, порівнює правові явища, застосовує норми права.	Самостійно організовує роботу.	Чітко висловлює та обґрунтовує правову позицію.	Регулярно.
8	Аналізує правові ситуації та взаємозв’язки між правами, обов’язками, відповідальністю і державою.	Визначає правову проблему, добирає відповідну норму права та спосіб її розв’язання.	Самостійно планує роботу, контролює результат.	Веде правовий діалог, ставить змістовні запитання.	У різних видах діяльності.
9	Впевнено аналізує правові явища, порівнює правові позиції та оцінює їх значення для захисту прав людини.	Аргументовано розв’язує проблемні правові завдання, добирає норми, приклади й докази.	Самостійно обирає стратегію та оцінює результат.	Аргументовано відстоює позицію, поважаючи інші погляди.	Систематично.
10	Самостійно аналізує складні правові проблеми, визначає альтернативи та юридичні наслідки.	Критично опрацьовує правову інформацію з різних джерел, формулює висновки та способи захисту права.	Самостійно планує, контролює й коригує діяльність.	Веде аргументовану правову дискусію.	Стабільно у складних завданнях.
11	Демонструє високий рівень правової компетентності; критично оцінює правові явища, норми, аргументи та рішення.	Самостійно синтезує правові знання й інформацію, прогнозує наслідки та обґрунтовує способи захисту прав.	Демонструє високу самостійність і відповідальність.	Конструктивно працює з різними правовими позиціями, переконливо аргументує.	Систематично та в нових ситуаціях.
12	Творчо й самостійно застосовує правові знання у нових ситуаціях;	Самостійно досліджує правові проблеми, інтегрує інформацію з	Повністю самостійно планує, реалізує, оцінює та	Активно організовує правовий діалог і сприяє порозумінню.	Постійно, у нових і складних ситуаціях.

	критично оцінює правові процеси та прогнозує наслідки.	різних джерел, розробляє й обґрунтовує власні рішення.	вдосконалює діяльність.		

2. Основні види навчальної діяльності та критерії оцінювання

Вид діяльності	Критерії
Робота з правовими поняттями	Точність і повнота визначення, розуміння суті поняття, застосування у правовій ситуації.
Робота з нормативно-правовими актами	Знаходження потрібної норми, визначення змісту та сфери дії, уміння застосувати її.
Аналіз правових ситуацій	Визначення учасників, проблеми, прав та обов’язків; добір норми; обґрунтований висновок.
Розв’язання правових задач	Правильність правової кваліфікації, послідовність міркування, аргументація та законний спосіб розв’язання.
Робота з правовою інформацією	Пошук, відбір, перевірка достовірності, порівняння та критичне оцінювання.
Аргументація правової позиції	Чіткість позиції, доказовість, логічність, правова термінологія та приклади.
Усна відповідь і дискусія	Змістовність, логічність, уміння слухати, ставити запитання та аргументовано відповідати.
Письмова робота	Повнота, логічність, доказовість, термінологічна правильність і самостійність висновків.
Практична робота	Застосування правових знань до реальних або змодельованих ситуацій, самостійність і висновок.
Проєктна / дослідницька діяльність	Планування, робота з джерелами, аналіз, створення результату, презентація, аргументація та рефлексія.

Примітка. Таблиця побудована без поділу на групи результатів і є робочим інструментом учителя. Критерії застосовуються з урахуванням очікуваних результатів навчання, змісту конкретного завдання та його складності. Групи результатів можуть використовуватися вчителем для планування, але не є обов’язковими для зазначення в журналі.

Критерії оцінювання результатів навчання з фізкультурної освітньої галузі

Рівень	Бал	Когнітивні процеси (знання, розуміння, аналіз)	Навчальна діяльність (техніка вправ, рухові дії)	Рівень самостійності (виконання, самоконтроль)	Рівень комунікації та взаємодії (командна гра, Fair Play)	Частота вияву умінь (системність, стабільність)
Початковий	**1**	Розпізнає за допомогою вчителя поодинокі вправи чи правила безпеки.	Виконує найпростіші рухи лише за зразком та значною допомогою.	Потребує постійного зовнішнього стимулювання та покрокового контролю.	Пасивний у руховій діяльності; взаємодія з іншими відсутня.	Рухові вміння виявляються спорадично, випадково у простіших ситуаціях.
	2	Відтворює фрагментарні відомості про техніку вправ за навідними запитаннями.	Виконує рухи з численними суттєвими помилками, що порушують структуру.	Діє виключно за детальною інструкцією чи зразком під наглядом.	Реагує на звернення вчителя, але уникає контакту з однокласниками в іграх.	Правильні елементи рухів виявляються рідко, лише за підказкою.
	3	Відтворює окремі факти чи правила ігор без розуміння зв'язків між ними.	Виконує прості комплекси (розминки) зі значними помилками; координація порушена.	Намагається виконувати завдання за зразком, але потребує коригування.	Залучається до естафет/ігор, але діє відокремлено від дій команди.	Уміння виявляються нестабільно, якість виконання вправ низька.
Середній	**4**	Знає і за допомогою вчителя пояснює базові правила вправ чи безпеки.	Відтворює базову рухову дію в загальних рисах, але допускає грубі помилки.	Виконує типові фізичні вправи самостійно, але припускається неточностей.	Взаємодіє з партнерами на прохання вчителя; частково дотримується правил.	Рухові вміння виявляються у більшості випадків у стандартних умовах.
	5	Розуміє призначення вправ та елементарних способів контролю (вимірювання пульсу).	Виконує рухи за алгоритмом із незначними помилками, які виправляє за зауваженням.	Потребує періодичного нагляду або нагадування алгоритму від учителя.	Бере участь у командних діях, фрагментарно узгоджує свої рухи з іншими.	Правильне виконання вправ є ситуативним, залежить від ступеня втоми.
	6	Самостійно пояснює послідовність рухів; знає правила безпеки та здорового життя.	Самостійно відтворює навчальний матеріал; помилки в техніці є несуттєвими.	Виконує завдання за інструкцією, демонструє базові навички самоконтролю.	Конструктивно взаємодіє в парі або малій групі під час рухових завдань.	Уміння виявляються стабільно у знайомих умовах, але згасають під час гри.
Достатній	**7**	Аналізує власні рухи та виявляє очевидні технічні помилки у себе чи інших.	Правильно виконує рухові дії у стандартних умовах, свідомо дотримуючись правил.	Самостійно готує інвентар та обирає вправи для розминки за визначеною метою.	Активно взаємодіє у команді, виконує визначену роль у грі, підтримує інших.	Рухові вміння виявляються стабільно та впевнено в типових ситуаціях.
	8	Порівнює варіанти вправ; обґрунтовує	Оперує руховими навичками у дещо	Самостійно контролює власне навантаження за	Ефективно співпрацює заради спільної мети;	Сформовані вміння виявляються постійно,

		вибір комплексу для розвитку певної якості.	змінених умовах; виконання чітке й координоване.	самопочуттям та пульсом.	поважає суперника (Fair Play).	рухи точні з мінімальними відхиленнями.
	9	Систематизує знання про фізкультуру для планування власної оздоровчої діяльності.	Виконує складні комбінації вправ безпомилково; легко адаптується до змін у грі.	Без допомоги вчителя розробляє індивідуальні комплекси (для постави тощо).	Ініціює взаємодопомогу; конструктивно розв'язує дрібні суперечки під час гри.	Вияв умінь є стабільним, висока якість зберігається навіть при втомі.
Високий	**10**	Самостійно оцінює стратегію рухової діяльності; прогнозує її вплив на організм.	Творчно застосовує руховий досвід у мінливих, нестандартних та ігрових ситуаціях.	Самостійно та критично коригує власну програму занять за поточним станом.	Координовано керує діями інших у команді; чітко виконує функції лідера чи судді.	Висока якість виконання рухів є постійною характеристикою учня.
	11	Аргументує та захищає рішення щодо організації безпечної активності свого оточення.	Виконує рухові дії з високим індивідуальним стилем, технічно бездоганно.	Виявляє повну автономність у плануванні та проведенні занять, руханок для класу.	Виявляє лідерські якості; попереджає конфліктні ситуації в колективі під час ігор.	Стабільний та безпомилковий вияв умінь у будь-яких ускладнених ситуаціях.
	12	Генерує нові ідеї щодо оздоровчої діяльності; здійснює рефлексивний аналіз досягнень.	Демонструє зразкове, віртуозне виконання; творчо комбінує елементи видів спорту.	Виявляє повну самоорганізованість; за власною ініціативою веде моніторинг стану.	Ефективно керує складними процесами у команді на засадах толерантності та етики.	Системний, автоматизований та бездоганний вияв умінь за будь-яких умов.